Spedizione in abbonamento postale — Poštnina plačana v gotovini

Leto XXIII., št. 64 — Ljubljana, petek 19. marca 1943-XXI — Cena cent. 80

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri poštnočekovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3118
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno Lir 18.—, za inozemstvo vključno s »Ponedeljskim Jutrom« Lir 36.50.
Uredništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica štev. 5, telefon štev. 31-22, 31-23, 31-24.
Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ad estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Živahne letalske akcije na tuniškem bojišču

Bombardiranje sovražnikovih kolon in topniških postojank — Pet angleških letal sestreljenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 18. marca naslednje št. 1027. vojno poročilo:

Na tuniški fronti je bilo v akcijah krajevnega značaja ujetih kakih 100 mož.

Osno letalstvo je delovalo proti kolonam čet in avtomobilov ter proti topniškim postojankam.

V letalskih dvobojih so nemški lovci sestrelili 5 angleških letal.

Posamezna sovražna letala so odvrgla nekaj bomb in obstreljevala s strojnicami kraje in železniške postaje v južni Italiji. Javljeni so bili 4 ubiti in 4 ranjeni v Metapontu ter manjša škoda.

Naš brzi čoln je ujel na Sredozemskem morju motorno jadrnico ki je imela na krovu sovražne častnike.

Sredozemsko morje mora postati italijansko

Berlin, 18. marca. s. Rimski dopisnik lista »Börsenzeitung« je objavil članek, v katerem piše o zgodovinskih, političnih in zemljepisnih razlogih, zaradi katerih mora postati Sredozemske morje izključno italijansko morje brez kakršnegakoli tujega sodelovanja in vmešavanja. Pisec navaja in opisuje glavne dogodke iz piratske politike Angležev proti Italiji, proti kateri se je prvič odločno postavil fašizem. V sedanji vojni je Italija prišla v središče ogromne bitke proti stoletnemu angleškemu uzurpatorju. Dopisnik poveličuje borbenega duha in preizkušeno hrabrost italijanskega vojaka ter požrtvovalnost notranje fronte, ki je tako trdna in neomajna kakor prve črte na bojišču, ker se prav tako zaveda brezpogojne nujnosti, da je treba vztrajati in zmagati.

Junaštvo mlade Italijanke

Milan, 17. marca. Kakor je bilo že objavljeno, je o priliki zadnjega letalskega napada na Milan izgubil zvezni nadzornik Angelo Negri, junaški bojevnik iz raznih vojn ter večkrat odlikovan za vojaške vrline, šest svojih družinskih članov. Pri eksploziji bombe ena izmed njegovih malih nečakinj, vzgojena v najboljšem fašistovskem duhu, ni izgubila prisotnosti duha, marveč je zakričala navdušena: »Živela Italija, zmagali bomo!«

Takoj po pogrebu žrtev je Angelo Negri prišel v zvezno tajništvo, kjer je s preprostostjo fašista in vojaka dal na razpolago šest žimnic svojih pokojnih sorodnikov ter pri tem izjavil nekoliko besed visokega domoljubja. (Il Piccolo.)

Otvoritvena seja španske zbornice

Navdušene ovacije generalu Francu

Madrid, 18. marca s. Otvoritvena seja zbornice je bila izredno svečana ob navzočnosti kavdila. Mesto je bilo v zastavah, mnoge palače so bile okrašene z zgodovinskimi dragocenimi preprogami. Pred sejo so vsi člani zbornice prisostvovali svečani maši, ki jo je opravil primas Španije. Generalisim Franco je prišel v palačo zbornice ob spremstvu svoje garde. Ogromna množica, ki se je zbrala za četami, je Francu navdušeno vzklikala. Pred glavnim vhodom v palačo je poglavarja države sprejel predsednik zbornice s člani vlade in ga pozdravil ob navdušenih ovacijah naroda in salvah topništva. Velika dvorana zbornice je bila natrpana, kakor tudi tribune diplomatskega zbora in zastopnikov oblasti. Ob prihodu v dvorano je vsa skupščina navdušeno stoje pozdravljala državnega poglavarja. Skupščina je nato z živim zanimanjem poslušala govor državnega poglavarja.

Madrid, 17. marca s. V govoru na preliminarni seji zbornice je predsednik Esteban Bilbao pozdravil prokuratorja ter proglasil popolno pripadnost zbornice, ki zastopa resnično Španijo, kavdilu, ki je rešil domovino in vodi njeno usodo v izredno težavnih trenutkih. Ustanovitev zbornice, je poudaril predsednik, je v modrem političnem delu kavdila etapa posebne politične važnosti. Nova zbornica dela v smislu organskega pojmovanja totalne družbe v nasprotju z razkrajajočimi pojmovanji individualističnega liberalnega sistema, združujoč vse socialne organizme v enem narodnem duhu, ki predstavljajo srečno sintezo urejene in zedinjene Španije. Govornik je pozval vse člane, naj sodelujejo pri ustvarjanju temeljev nove države po nesmrtnih načelih socialne pravice in krščanstva proti pohlepu individualističnega gospodarstva in proti internacionalizmu vseh sekt. Zbornica otvarja novo etapo režima, ki je sad stoletnega izkustva in tradicije ter stremljenj mladine, katero prešinjajo najvišji ideali. Zapoved, ki jo je predsednik dal prokuratorjem se glasi: Za Boga in za Španijo, kakor ukazuje general Franco.

Govor generala Franca

Madrid, 18. marca. s. General Franco je v svojem govoru ob otvoritvi španske zbornice dejal, da se sedaj začenja po dolgi vrsti žrtev in dela odločilna doba za uvedbo novega reda. Pripomnil je, da je politična zgodovina Španije dolga vrsta sijaja in katastrof, kar je točna slika hib in napak prošlih režimov. Zbornica je v 12. veku začela sodelovati z narodom, vendar pa je v teku časa zdrknila na čisto navadno orodje liberalnega parlamentarnega režima, ki je prinesel domovini največje nesreče. Govornik je naglašal, da propada Španije ni pripisati nedostatku plemenskih vrlin, marveč vodilnim razredom, zato je treba na novo urediti državo. Falangistični režim se je oddaljil od liberalnih sistemov in posegel nazaj v špansko tradicijo, da na staro in slavno deblo vcepi žive mladike falangističnega gibanja.

Govornik je podal sintezo filozofske in politične ureditve nove države od križarske vojne proti boljševikom do danes ter naglasil, da je španski narod končno našel samega sebe. Ne bo se dal premagati od rušečega pesimizma, marveč bo ohranil voljo do akcije ter trdno odločitev za končno ozdravitev razmer v domovini. Špansko vprašanje obstoji v dilemi obnovitve ali smrti. Go pod vati bosta morala krepost in morala pri vseh, ki streme po javnih službah in Španija bo napredovala brez rušenja v svoboči toda v redu, pri čemer bo smatrala za svojega sovražnika vse, kar je proti Bogu, krščanski nravnosti in proti družbi. V zvezi s tem je poglavar države podčrtal socialni smisel falangističnega gibanja, ki je razbil stare sisteme, da da Španiji osnove miru in pravičnosti. To delo bi bilo nemogoče, ako bi politika režima ne bila prežeta s katoliškim čustvovanjem, s človečansko vzajemnostjo in s krščanskim smislom za pravico. Ne da se utajiti je dejal govornik, da je današnji položaj sveta ugoden za kritike izvestnih kupin, ki so v jarmu starih oblik in tuših ideologij ter sanjajo o povratku minulih časov. To pa so le prazne sanje, kajti najvišja potreba vojne zahteva, da se uvede v državi tak red, kakor ga vsebujejo programi avtoritarnih režimov.

General Franco je tudi naglasil nemir vseh narodov zaradi strahovite nevarnosti boljševizma ki jo predstavljajo ne toliko sovjetske vojske marveč 25letno rovarstvo boljševizma ter Stalinov namen, da povzroči splošno revolucijo. Ni treba, da bi sovjetske vojske prodrle do mej evropskih narodov, da bi se razmahnila rdeča revolucija kakršno smo pretrpeli Španci, je dejal govornik vojna bo ustvarila prilike, ki bodo dolgo trajale in sodelovanje Rusije v boju nalaga evropski borbi značaj boja za življenje in smrt. Dejstvo, da se sredi Evrope razprostira Nemčija s kakimi 100 milijon prebivalcev, da je na Sredozemskem morju Italija s približno 50 milijoni, ter da ima tudi Anglja približno enako število prebivalcev, so demografske in narodne stvarnosti, ki se ne dajo spraviti s sveta in ki jih je treba vedno upoštevati. Ta svetovni položaj bo dal Špancem pojmovanje o dolžnosti do naroda v teh važnih zgodovinskih dneh ko potrebuje Španija vso svojo veljavo in silo za rešitev problemov ki jih prinaša s seboj bodočnost.

Ob koncu je govornik pozval poslansko zbornico, naj posveti vse svoje delo ter svojo sposobnost ureditvi in izpopolnitv zakonov. Pri tem je izrazil svoje prepričanje da bo svet ob koncu vojne občudoval Španijo, ki se je dvignila iz katastrofe, kamor jo je bila potlačila rdeča nevarnost. Ob koncu svojega govora je general Franco pozval zbornico, naj se pridruži njegovemu navdušenemu klicu: Živela Španija! kar je v zbornici izzvalo nepopisno navdušenje.

Nemški sunek med Harkovom in Kurskom

Uničenje sovražnih sil južnovzhodno od Harkova — Sovjetski napadi pri Orlu odbiti — 116 sovražnikovih tankov uničenih

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 18. marca. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vsem bojišču med Harkovom in severno-zapadno od Kurska so divizije vojske in oddelki SS v napadu proti vzhodu. Kljub ogorčenj obrambi in težkim terenskim okoliščinam dosegalo naše čete vsak dan postavljene napadalne cilje. mečejo sovjetske čete z njihovih vedno na novo izbranih postojank in jim prizadevajo skupaj z letalstvom najtežje izgube.

Južnovzhodno od Harkova obkoljene sovražne sile so razen majhnih ostankov uničena. Sovjetski razbremenilni poskusi so se krvavo ponesrečili.

Južno od Orla so sovjetske čete zopet napadle na široki fronti z močnimi pehotnimi in oklopnimi silami. V več valovih podvzeti napadi so se ponesrečili z velikimi izgubami ob nezlomljivem odporu naših čet, ki jih je letalstvo odlično podpiralo. V teh bojih je bilo uničenih 116 sovjetskih oklopnih voz.

Tudi južno od Ilmenskega jezera je sovražnik zopet zaman napadel naše postojanke.

Pri krajevnih bojih na tuniškem bojišču so nemške in italijanske čete zajele ujetnike. Močni napadi sovražne pehote proti južni tuniški fronti so bili z velikimi izgubami za sovražnika odbiti. Letalstvo je z močnimi silami poseglo v obrambne boje. Nemški lovci so sestrelili nad sredozemskim področjem 5 sovražnih letal, med njimi 4 torpedna letala.

Major Philipp, skupinski poveljnik v neki lovski eskadrilji, je dosegel včeraj s sestreljitvijo 4 letal svojo 203. letalsko zmago.

K položaju na vzhodni fronti

Berlin, 17. marca, s. Kakor se doznava iz vojaškega vira, se uničujejo južnovzhodno od Harkova čete bivše sovjetske posadke v tem mestu, ki so bile potisnjene v tesen prostor. Med protinapadi boljševikov so nemške čete včeraj uničile 66 sovražnih tankov.

Z ofenzivnimi operacijami zapadno od Bjelgoroda pridobivajo nemške čete na terenu.

V odseku južno in zapadno od Vjazme so nemške čete včeraj odbile krajevne napade sovražnika. Odmikalna kretanja nemških čet potekajo brez motenj s strani sovražnika, ki prav počas napreduje in mora premagovati neštete ovire, zlasti številna minska polja. Na področju Ilmenskega jezera so boljševiki tudi včeraj napadali. Njihovi napadi trajajo že tri dni in so usmerjeni predvsem proti Stari Rusi. Sovražnik uporablja močne oklopne sile, številno topništvo in eskadre vojnih letal.

Kakor se doznava, iz istega vira, so nemška bojna letala in nemški strmoglavci 16. marca uničili v odseku kubanskega mostišča skupino sovjetskih sil.

Velik pomen nemških operacij ob Doncu

Lizbona, 18. marca. s. Iz Londona se doznava, da poudarjajo v glavnem vse vesti iz Rusije, kako močan in nevaren je nemški napad severno od Harkova in Izjuma ob Doncu ter onstran reke. Dopisniki poročajo, da so sedanje borbe ob Doncu najbolj kritične v dosedanji vojni, kajti ogrožene bi bile močne ruske armade, ki so tvorile posadko Harkova, če bi se Nemcem posrečilo ustvariti prehod preko reke.

Odlikovanje nemškega letalca

Berlin, 17. marca. s. V silovitih letalskih dvobojih, ki so se včeraj bili južno od Ilmenskega jezera med oddelki nemških lovcev in velikimi skupinami sovjetskih letal, je major Hans Philipp, junak nemških lovcev, sestrelil štiri sovražna letala in tako število sestreljenih letal v letalskih dvobojih dvignil na 233. Tako je Hans Philipp na čelu zmagovitih nemških lovcev, ker je dosegel največje število sestreljenih letal. Major je bil že odlikovan z najvišjim odlikovanjem viteškega križa na hrastovem listu z meči na železnem križcu.

Bivši sovjetski general proti boljševikom

Berlin, 17. marca, s. Bivši boljševiški armadni general Andrej Andrejevič Vlasov je objavil v ruskem listu »Novoje Slovo«, ki izhaja v Berlinu, odprto pismo, v katerem je obrazložil razloge zaradi katerih se je postavil odkrito proti boljševizmu. Po omembi svoje preteklosti in zlasti svoje vojaške karijere od navadnega vojaka do armadnega generala in poopoveljnika čet na fronti zatrjuje bivši sovjetski oficir, ki je bil tudi poveljnik 37. ruske armade na področju Kijeva, da so ranj napravila porazen vtis barbarstva članov komunistične stranke napram ruskemu prebivalstvu, ki je moralo živeti v najbolj bednih okoliščinah. Komunizem in zlasti Stalin sta največja sovražnika ruskega naroda. Boljševiki so popolnoma zanemarili svoje ljudstvo. Spričo bede v kateri živi in je živel, se je ruski narod odločil v ujetništvu, da postavi nove temelje za novo Rusijo, v kateri bi bili interesi narda resnično v ospredju. Ob zaključku poziva general Vlasov ruski narod, naj se upre in brani svoje resnične interese.

V tukajšnjih političnih krogih poudarjajo, da bo pismo bivšega sovjetskega generala gotovo mogočno odmevalo tako med ruskimi ujetniki kakor tudi med prebivalci na področjih Rusije, ki so še pod Stalinovo peto.

Anglosaške skrbi zaradi podmornniške nevarnosti

Lizbona, 17. marca, s. Zaradi obnovljenih hudih skrbi spričo stalnih uspehov podmornic Osi, sta glavna stana angleške in ameriške mornarice sklicala konferenco v Washingtonu pod predsedstvom glavnega poveljnika ameriške mornarice. Sklicanje te konference je bilo objavljeno, da bi se pomirilo angleško javno mnenje in ublažile silovite kritike in očitki, da vodstvo ameriške in angleške mornarice doslej še ni ničesar učinkovitega ukrenilo proti naraščajoči nevarnosti podmornic Osi, ki ograža ameriške prometne zveze.

Potopljen angleški parnik

Lizbona, 18. marca. s. V Londonu so uradno izjavili, da je bil potopljen pomožni angleški parnik »Fidelity«.

Poklonitev zastopstva Albanije Duceju

Eksc. Alberto Pariani namestnik Kralja in Cesarja v Albaniji

Rim, 17. marca s. Na mesto Eksc. veleposlanika Francesca Jacominija di San Savino, je Nj. Vel. Kralj in Cesar imenoval za svojega namestnika v Albaniji Eksc. Alberta Parianija.

Rim, 17. marca s. Duce je sprejel albansko delegacijo pod vodstvom predsednika ministrskega sveta Eksc. Buschatija. V delegaciji so bili še Eksc. Ernest Koliqui, predsednik vrhovnega fašističnega sveta, Eksc. senator Mustafa Herlika Kruja, bivši ministrski predsednik in senator Marcagioni. Ob imenovanju novega kraljevega namestnika je delegacija Duceju znova potrdila neomajno zvestobo Albanije do Italije, zvestobo ki se kaže v neločljivi zvezi obeh kron.

Duce je naročil delegaciji, naj ponovno vsemu albanskemu narodu potrdi trden sklep Italije, da ščiti narodne interese Albanije, edinstvo in neodvisnost države pod skupno savojsko krono.

Kr. namestnik v Albaniji Eksc. general Alberto Pariani je sprejel predsednika albanskega ministrskega sveta in člane albanske delegacije, ki je prispela v Italijo. General Pariani je Eksc. Buschatiju potrdil zaupanje Kralja in Cesarja v sedanjo vlado, ki bo delala za blagor narodne in neodvisne Albanije po enakih političnih smernicah, ki so se doslej uveljavljale.

Proglas Eksc. Parianija albanskemu narodu

Rim, 17. marca. s. General Pariani je naslovil na Albance naslednji proglas:

Albanci! Na predlog Ducija me je Nj. Vel. Kralj in Cesar imenoval za svojega namestnika v Albaniji in z veseljem se vračam v to državo, od katere se duhovno nisem nikoli ločil in do katere sem ohranil svojo naklonjenost in zaupanje. Prinesem sem, da vam lahko sporočim poslanico Kralja in Cesarja z zagotovilom, da bo takoj, ko bo mogoče imenoval za svojega namestnika v Albaniji enega izmed princev Kraljevega doma. Po izvedenih političnih reformah, ki jamčijo za neodvisnost in suverenost Albanije izjavljam, da je moj trden sklep, spoštovati v imenu Kralja svete narodne pravice, ki jih Kraljev statut priznava. Nj. Vel. Kralj in Cesar je danes izrekel svoje zaupanje vladi pod predsedstvom Eksc. Buschatija, ki bo nadaljeval svojo delo v znamenju zveze obeh kron za blagor narodne in neodvisne Albanije in po smernicah, ki so že sedaj uravnavale delo vlade. Zaupam v sodelovanje vseh Albancev za nadaljevanje tega dela v izključen blagor države, dela, ki ne bo trpelo motnje. Živela Albanija! Živel Kralj!

Poljsko-ruski spor oživljen

Emigrantska poljska vlada se pripravlja za preselitev iz Anglije v Ameriko

Bern, 17 marca. s. Švicarski listi se bavijo s poročilom iz Londona o nameravani preselitvi emigrantske poljske vlade iz Londona v Washington in v svojih poročilih poudarjajo, da ni nobenega dvoma, da se Poljaki iz raznih razlogov upravičeno pritožujejo zaradi sedanjega zadržanja angleškega tiska. V nekem članku, ki je imel velik odmev je diplomatski dopisnik »Timesa« pred dnevi trdil, da lahko samo Rusija zagotovi varnost vzhodni Evropi. Dogodki v zadnjih letih so pokazali, da se varnost narodov v vzhodni Evropi lahko zajamči z ustanovitvijo skupine majhnih držav ali pa s podporo z zapada. Nobena zapadna sila, pa naj bo še tako močna, ne more delovati ob strani Nemčije brez računanja na rusko pomoč. Anglosaške vlade morajo s tem računati. Blaznost bi bila doseči varnost Evrope s politiko, ki bi zbudila nezadovoljstvo Rusije.

Švicarski listi navajajo odstavek iz lista »Times«, ki je posebno značilen za namene tega lista. Ves interes Rusije obstoja v tem, da si zagotovi varno zunanjo obrambo. Temu interesu bo bolje ustreženo, če se bodo ustvarile države med rusko in nemško mejo, ki se bodo prijateljsko zadržale do Rusije. Pri tej zahtevi mora Rusija vztrajati in bo vztrajala. Ta koncepcija bo osnova za ureditev Evrope po vojni. Z drugimi besedami pravijo švicarski komentarji, priporoča diplomatski sodelavec »Timesa«, naj se Sovjetski zvezi prizna širok vplivnostni pas ob zapadni ruski meji, kar pomeni za Poljsko, naj se odpove zahtevi po bivši poljski Ukrajini. General Sikorski seveda protestira, ker se poljske konne, pomorske in letalske sile bore ob strani zaveznikov vupanju, da bo njihova domovina neega dne osvobojena izpod tujega jarma. Izmenjava gospodarja ne bo zadoščala za navdušenje poljskih rojakov, toda kako naj se podpirajo upravičena stremljenja Poljske, ne da bi se ozlovoljila Rusija? Dokler bo vojaška moč Rusije glavna karta v rokah zaveznikov bo Anglija preprečila vsakršno dejanje ki bi moglo zbuditi v Kremlju senco suma.

Ankara, 18 marca s. Listi komentirajo vest o verjetni izselitvi poljske vlade v Washington in poudarjajo, da je to nov dokaz o sporu med zavezniki. Poljska vlada čuti, da jo je Anglija prodala Sovjetski zvezi, in skuša dobiti podporo ostale zaveznice, ki se upa postaviti proti boljševikom. Po vojni bodo morali zavezniki razen nesporazumov s sovražniki odpraviti tudi nesporazum med seboj. Nobenega znaka ni, da so se med seboj že pogodili, pa se vendar izdajajo za zaščitnike svobode in neodvisnosti majhnih držav. Trdijo, da hočejo osvoboditi Francijo, pa ne morejo pripraviti sporazuma med tremi majhnimi Francijami, ki se nahajajo izven domovine. Odnosi s Sovjetsko zvezo so več kakor zmedeni ter ustvarjajo negotovost in sumničenja. Nesporazum med zavezniki glede izkoriščanja bodoče morebitne zaželene zmage preprečuje zaveznikom skladnost v prizadevanju doseči to zmago.

Angleški poraz v Birmi

Saigon, 17. marca. s. Po vesteh z birmanske meje je Japoncem uspelo prodreti na področju, ki so ga zasedle angleško-indijske čete, mnogo globlje kakor med lansko ofenzivo. General Wavell je spričo nesmiselnosti odpora odredil svojim četam, naj se umaknejo preko reke Mayu. Japonci so izvedli 6 napadov in po zadnjem napadu so se morali Angleži umakniti v precejšnjem neredu. **Imeli so tudi hude izgube.**

Bangkok, 18 marca. s. Že nekoliko tednov se je poudarjala možnost angleške akcije pri Birmi. Po izjavah Wavella v New Delhiju pa se kaže da se je položaj bistveno izpremenil. Wavell je dejal, da je polni zaupanje, da bo napad na Indijo odbit. Dodal je razen tega da Indija nikakor ni izven nevarnosti, zato bo treba porabiti vsa mogoča sredstva, da se Japonci odvrnejo od vzhodnih mej. V ta namen, da so se zgradila letališča ter postojanke za protiletalsko topništvo kakor tudi za obrežno topništvo, s čimer bo **odvrnjena stalna japonska nevarnost.**

Podtajnik Stranke na obisku v Turinu

Manifestacije zvestobe delavstva Duceju — Pripravljenost za skrajne žrtve za dosego končne zmage

Turin, 17 marca s Podtajnik stranke Carlo Scorza se je po sprejemu pri Zveznem tajniku podal v Liktorski dom kjer se je poklonil v svetišču padlim fašistom nakar se je zadržal v razgovoru z zveznim direktorjem in vodstvom turinskega fašija kjer so razpravljali o vprašanjih, ki se tičejo turinskega fašija. Popoldne je Carlo Scorza podal poročilo v Liktorskem domu vsem zaupnikom pasovnim inspektorjem in političnim tajnikom iz najbližnjih krajev. Vsem zbranim je prinesel pozdrave Tajnika stranke in je nato podal smernice, po katerih se morajo v tem trenutku ravnati vsi fašistični hierarhi in Črne srajce da bi enotni napori za dopolnitev vseh vrednot notranje fronte ustrezali pričakovanju naroda, ki polaga svoje upe v življenje in zmago fašistične stranke. Podtajnik stranke je nato imel še poročilo kakim več sto sindikalnim organizatorjem, ki so se zbrali v nekem kinematografu. Tu je najprej govoril narodni svetnik Balletti, tajnik Zveze industrijskih delavcev ki je potrdil odločno voljo turinskega delavstva da bi bilo na višini sedanjega slovesnega trenutka ki ga preživlja domovina. Podtajnik stranke je nato pozval zborovalce, naj bi poročali o posameznih vprašanjih, ki zanimajo razne kategorije. Razgovora so se udeležili tovariši Bovero, Boris, Fascio, zaupniki podjetij in drugi ki so nakazali razna vprašanja posameznih kategorij in v svojih izjavah potrdili vero, ki preveva vse delavstvo v težnji po zmagi. Podtajnik stranke je nato govoril o raznih vprašanjih ki zanimajo mesto Turin in pokrajino, poudarjajoč, da je vse, kar vodi k blagostanju in podpori naroda globoko pri srcu Duceju, ki je v vseh urah svojega življenja posvečal vse svoje energije, da bi italijanski narod dosegel svoje pravične težnje in tisto pravico, ki je temelj socialne zamisli fašizma. Opozoril je nadalje, da je režim s primernimi sredstvi upošteval vse potrebe naroda tudi v najtežjih urah. Nato je prikazal kako je fašistični režim zares na prvem mestu med vsemi narodi na svetu glede socialne zakonodaje in skrbstva, ki je dvignila delavstvo na visoko raven ne le v gmotnem temveč tudi vzgojnem in kulturnem pogledu. Opozoril je vse navzoče na strog čut odgovornosti ki ga morajo pokazati v stremljenju, da se poveča proizvodnja na vseh področjih zaradi jačjega notranjega odpora in zmage.

Sindikalni organizatorji so sprejeli izjave Podtajnika stranke z navdušeno toplo in prisrčno manifestacijo hvaležnosti Duceju.

Strankin hierarh je nato v spremstvu Zveznega tajnika obiskal nekatera industrijska podjetja kjer so ga pozdravili voditelji podjetij in delavski zastopniki raznih središč. Podtajnik stranke je v vseh podjetjih, ki jih je obiskal, govoril šefom oddelkov in šefom delovnih čet ter se z njimi dolgo zadržal v razgovorih o vseh potrebah naglašujoč pri tem zlasti potrebo najvišje odgovornosti, ki jo morajo danes pokazati vsi Italijani. Vsak pokret ki bi ne bil v skladu s smernicami popolne narodne discipline, je treba smatrati kot zapustitev bojne postojanke. Podtajnik Scorza je ugotovil, da se ogromna turinska delavska množica v polni meri zaveda vojnih potreb in da je zvesta Domovini in Duceju.

Vojno ozračje, v katerem so bila ta zborovanja in navdušeno sodelovanje voditeljev delavskih množic pri razpravah s hierarhom, potrjuje trdno povezanost piemontskih delavskih sil, ki so vedrega čela pripravljeni na sleherno žrtev za srečo Domovine. Na vsakem zborovanju se je prostovoljno manifestiralo tudi čustvo hvaležnosti in navdušenja za vse, kar je Duce storil za delavske množice.

Madžarski minister Lukacz na obisku v Nemčiji

Berlin, 17. marca, s. Šef madžarske vladne stranke minister Lukacz je na povabilo šefa kancelarstva nar. socialistične stranke Bormana prispel v Nemčijo. Madžarski gost si bo ogledal kulturne in socialne organizacije narodne socialistične stranke.

Smehljaj gospoda predsednika

Prošlo leto 1942. je bilo leto angloameriške besedne ofenzive. Zlasti Američani so preplavili svet z obilico pisanih in govorjenih izjav. Objavljene so bile s propagandnim namenom najgorostasnejše številke in najstrašnejši predlogi. Kdor je zbiratelj bleščečih fraz, si je lahko v teku prošlega leta napravil lepo in pisano zbirko, tudi nasprotujočih si izjav, kajti znano je, da svoboda besede, prava ali namišljena, oprošča v tako zvanih demokratičnih državah vsakogar odgovornosti za njegovo besedičenje.

Kakor pa se dogaja vsem, ki se v svoji trmi nočejo ničesar naučiti od zgodovine, je verjetno, da bodo v teku letošnjega leta vrli angloameriški govorniki med dogodki dobili pouk v umetnosti molčanja. Ta umetnost je zelo koristna v miru, še bolj pa v vojni. Poklic Roosevelta in Churchilla, da imenujemo samo dva predstavnika svobodne besede, jima očividno ta neposredni politični namen, da bi ameriške volilce že sedaj pripravili do tega, da odobrijo vsa dejanja svojega prednika. V vsakem pogledu se zdi nam razvajenim Evropcem ta sistem poln neokusnega besedičenja.

Fraze in rečenice teh ljudi imajo očitno le to nalogo in državniki demokratskih režimov imajo dovolj prilike in sredstev, da svoje besedičenje razširijo po vsej državi. Razen tega imajo dolge jezike, ki jih rabijo s spretnostjo, o kateri se lahko reče, da je prav peklenska.

Taka obširna zbirka vojnih govorov že obstoja in vsakdo si jo lahko prečita v miru ne glede na trenutne dogodke. Kdor pa se hoče zabavati in primerjati besedičenje z dejstvi, se bo kmalu uveril o šibkosti človeške pameti in o neverjetni lahkomiselnosti, s katero predstavniki zavezništev, zlasti Američani, obravnavajo najbolj pereče zadeve. Vredni so občudovanja v svoji nepremišljenosti ti Američani, vendar pa so pri tem nekoliko otročji. Zato tudi doživljajo mnogoštevilna razočaranja.

»Japonsko brodovje bomo uničili v devetdesetih dneh«, je rekel Knox, ki danes zagotavlja, da se bo uničenje japonskega brodovja izvršilo še pred koncem sedanje vojne.« Letos bomo napredovali na vseh frontah,« pravi Roosevelt in katere so te ameriške fronte, ne ve nihče. Toda ameriške množice potrebujejo takih besedi, da se pospešijo dobave za vojsko.

Kasneje so se bobneče fraze predsednika nekoliko unesle, ko se je ugotovilo, da edina ameriška fronta, fronta v Afriki, dokazuje ne posobnost in neizkušenost prav ameriškega sloga. Z druge polute Kitajci zavračajo čudovite besede predsednika, ki je dejal, da bodo preko Indije dobivali pomoč, kakršne doslej kitajska vojska še ni bila deležna.

Kar se tiče Japonske, zatrjuje predsednik vedno, da »bo letos stalno bombardiranje«. Glede boja z Japon k, pa pravi neka ameriška osebnost, da bo treba najprej osvojiti izgubljene postojanke drugo za drugo. Toda poveljnik brodovja zatrjuje, da tega ne bo treba, ker baje razne ceste vodijo naravnost v Tokio.

Potemtakem je vse lahko za široki razmah Američanov. Povprečni Američan niti najmanj ne sluti, kakšen način življenja mu pripravljajo njegovi voditelji, način, kakršnega Američani nikdo navajeni. Evropski narodi ne bodo osteli prekrižanih rok ter čakali razvoja dogodkov, marveč se bodo vrgli v borbo na način, ki bo strica Sama strmoglavil z visokega stola bahaštva in domišljavosti.

Mi smo prepričani, da bo Evropa vzdržala do konca, ko bodo gospodje Američani v svojem nerazumevanju, v svojem zmotnem zanašanju na denar in na industrijsko organizacijo prav do dna izpili čašo vojnih bedastoč. In takrat bomo doživeli dan, ko se bo domišljavost zlomljena zrušila v smešnosti, kakor smo nekoč videli nekega drugega »velikega« Američana, prof Wilsona, kako je pospravil svoje sanjarije storil rep med noge in odpotoval tja, odkoder je prišel kot napovedani Mesija.

Wilson je hotel preobraziti ves svet, gospod Roosevelt pa ga hoče enostavno osvojiti po nalogu židov. Doslej doseženi uspehi niso zadovoljivi, toda predsednik ni zaradi tega znižal glasu trobente svojih gorostasnih namer, da stre vse in vsakogar, tudi svoje britanske in ruske prijatelje. To je ista oblika brezvestnosti, s katero je predsednik veselo zdrknil v vojno in ki se danes očituje v programih za svetovno nadoblast, dasi so te objave silno prestrašile Rusе in Angleže obenem. Ni dvoma da je ta nepremišljena odkritost kal razdora ki narašča vsak dan, je pa obenem tudi kaza druge ovire, ki se bodo poleg sil Osi postavile nasproti ameriškemu samoveličju.

Go podu predsedniku se vojna še vedno zdi nekaka prijetna dogodivščina. Samo to ozi ako lahko pripišemo njegovemu smehljaju. Nedvomno smatra on vojno za dobro kupčijo ter se smeje obenem z židovsko tolpo. Smejal pa se bo najbolje oni, ki se bo zadnji smejal. Tako moramo zaključiti prikujče razglabljanje. Vojna je strašno resna stvar, ki ne vzbuja rado ti ljudstva o tem se bo moralo ameriško ljudstvo prej ali slej prepričati, ko bo moralo prenašati krvave žrtve.

Saša

Pravila Zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je odobril pravila Zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, ki je bil ustanovljen z naredbo z dne 6. novembra 1942-XXI. Pravila, ki jih je objavil »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« 17. t. m., se glase:

Člen 1. Zavod za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, ki je bil ustanovljen po naredbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201, ima svoj sedež v Ljubljani in je pravna oseba.

Člen 2. Naloga Zavoda je:

a) predlagati Visokemu komisariatu zaplembo imovine upornikov v Ljubljanski pokrajini, opremljati predloge drugih oblastev in s tem poverjenih organov in oddajati o njih svoje mnenje;

b) upravljati in oskrbovati zaplenjeno imovino in poskrbeti, kadar gre za nepremičnine, za zemljiškoknjižni prepis lastninske pravice upornikov na svoje ime:

c) skrbeti po potrebi, da se zaplenjena imovina proda, če le mogoče na javni dražbi, kadar je to glede na namene Zavoda umestno ali potrebno;

d) opremljati prošnje za dodelitev zaplenjene imovine in podajati Visokemu komisarju predloge o dodelitvi uživalcem:

e) poskrbeti po opravljeni dodelitvi za prepis nepremičnin v zemljiških knjigah s svojega imena na ime uživalcev.

Člen 3. Organi Zavoda sa:
1. predsednik,
2. upravni svet,
3. nadzorstveni odbor.

Člen 4. Predsednika imenuje Visoki komisar; na svojem mestu ostane tri leta in se lahko ponovno imenuje.

Predsednik načeluje upravi Zavoda in je njegov zakoniti zastopnik.

Sklicuje seje upravnega odbora in jim predseduje in skrbi za izvršitev njenih sklepov.

Predsednikova služba je brezplačna. V izjemnih primerih in če se to da združiti s finančnimi razmerami Zavoda: Visoki komisar lahko nakaže predsedniku službeno ali funkcijsko nagrado, ki obremenja proračun Zavoda.

Člen 5. Upravni svet je sestavljen iz predsednika in iz štirih članov, katere imenuje Visoki komisar in sicer:

enega na predlog Poveljnika oboroženih sil Ljubljanske pokrajine,

enega na predlog Zveznega tajnika P. N. F. v Ljubljani,

enega na predlog inspektorja za pravosodje pri Visokem komisariatu,

enega na predlog Pokrajinskega korporacijskega sveta Ljubljanske pokrajine.

Svetniki ostanejo na svojem mestu tri leta in se lahko ponovno imenujejo.

Upravni svetniki ne dobivajo nagrad ali sejnin, izvzemši povračila za morebitne potne stroške.

Člen 6. Upravni svet ima polno moč glede poslovanja Zavoda. Sestaja se redoma vsaj enkrat na mesec izredoma pa kadar koli je to potrebno ali nujno.

Za sklepnost je potrebna navzočnost vseh treh članov. Sklepa se z absolutno večino glasov. Ob enakosti glasov odloča predsednikov glas.

Člen 7. Upravni svet sklepa:

a) o sestavi bilance;

b) o prodaji zaplenjene imovine;

c) o dodelitvi zaplenjene imovine;

d) o razporedbi uradnikov in nameščencev Zavoda, o njih sprejemanju in prejemkih, ki jih je treba predložiti Visokemu komisarju v odobritev.

Člen 8. Nadzorstveni odbor imenuje Visoki komisar; sestavljen je iz načelnika računovodstva Visokega komisariata, ki odboru predseduje, in dveh članov, ki ju predlagata Zvezni tajnik P. N. F. v Ljubljani oziroma Pokrajinski korporacijski svet Ljubljanske pokrajine. Ta dva člana ostaneta na svojem mestu tri leta in se lahko ponovno imenujeta.

Nadzorstveni odbor nadzoruje poslovanje Zavoda in izvrševanje pravil. Prisotvuje sejam upravnega sveta, toda le v posvetovalne namene.

Visokemu komisarju predloži letno poročilo o opravljenih pregledih in o poslovanju Zavoda.

Člani ne dobivajo nagrad ali sejnin, izvzemši povračila za morebitne potne stroške.

Člen 9. Urade Zavoda vodi tajnik, ki opravlja svoje posle pod predsedniškim vodstvom. Tajnik prisostvuje sejam upravnega odbora in piše sejne zapiske, ki se morajo overiti z njegovim in s predsedniковim podpisom.

Člen 10. Finačna poslovna doba Zavoda se ravna po koledarskem letu.

Meseca februarja vsakega leta predloži upravni svet Visokemu komisarju v odobritev bilanco Zavoda, kateri priloži nadrobno poročilo o svojem delovanju.

Obratovalni stroški, splošni izdatki in upravni stroški Zavoda se pokrivajo iz dohodkov od uprave zaplenjene imovine in izkupičkov od prodaj. Ti dohodki in izkupički so računsko v razvidu na posebnih računih in se vnesejo konec vsake poslovne dobe v račun dobička in izgube.

Prebitek računa dobička in izgube se odda, ko se bilanca odobri, tekočemu skladu, ki ga je razdeliti med uživalce.

Člen 11. Upornikom zaplenjena in v Ljubljanski pokrajini ležeča imovina se razdeli v last po seznamu v temle vrstnem redu:

1. dedičem vojaka, ki je padel v bojih ali postal žrtev atentata v Ljubljanski pokrajini,

2. dedičem državnega uslužbenca ali uslužbenca pomožnih ustanov, ki je padel ob atentatu ali pri izvrševanju svoje službene dolžnosti v Ljubljanski pokrajini,

3. pohabljencem in invalidom iz skupin 1 in 2.,

4. dedičem vsakogar, ki bi v Ljubljanski pokrajini postal žrtev ob podpiranju oblastva ali oblastvenih organov pri policijskih akcijah,

5. pohabljencem in invalidom iz skupine 4.

Člen 12. Osebe, ki mislijo, da imajo pravico do podpore in dodelitve po naredbi z dne 6. novembra 1942-XX štev. 201, morajo predložiti Zavodu prošnjo, v kateri ob kratkem obrazlože stanje in ki jo opremijo s temile listinami:

1. izkaz o rodbinskem stanju, ki ga izda občinska urad,

2. potrdilo o resničnosti navedb, ki ga izda eno izmed oblastev iz prvega odstavka člena 5 naredbe z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201, spremenjene z naredbo z dne 7 januarja 1943-XXI št. 2,

3. izkaz o premoženjskih razmerah prosilca, katerega izda občinski urad,

4. izpričevalo o dobrem nravnem in pohlevnem vedenju, ki ga izda občinski urad.

5. izkaz iz kazenskega registra, zdan ne več ko tri mesece pred vložitvijo prošnje.

Prošnje in priložene listine so kolkovne proste.

Ducejeva nagrada za rojstvo dvojčkov

Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil g. Gregorčič Josipini vdovi Antona iz Dobove št. 3, občina Št. Peter, o priliki rojstva dvojčkov nagrado v znesku 600 lir.

Filmske predstave za vojaštvo

Pokrajinski Dopolavoro v Ljubljani sporoča. Odslej bo Dopolavoro za Oborožene sile prirejal na sedežu ustanove na Taboru filmske predstave za vojaštvo in sicer vsako sredo, četrtek, soboto in nedeljo ob 18.

Vsako nedeljo ob 15.30 pa bodo prav tako na sedežu predstave za slovenske dopolavoriste. Vodstvo ustanove opozarja, naj pridejo ofroci v spremstvu staršev.

Razstava italijanske knjige v Lizboni

Lizbona, 18. marca. s. Ob navzočnosti državnega poglavarja generala Carmone je bila otvorjena razstava italijanske knjige. Predsednika republike so spremljali glavni stan vojske in šef glavnega stana mornarice, minister za narodno vzgojo in podtajnik tega ministrstva, mnogi oficirji in državni funkcijonarji. Generala je sprejel Kr. minister Italije Franzoni z vsem osebjem poslaništva, nakar si je general podrobno ogledal razstavo, ki mu jo je tolmačil tiskovni ataše Bolasco. Navzoči so bili tudi mnogi povabljenci, med njimi poslanki Nemčije, Madžarske, Rumunije, Finske Španije Švice in Turčije., vsi tiskovni atašeji prijateljskih držav, ravnatelji akademij, vsi voditelji italijanskih organizacij in prof. Pellizzi, predsednik Narodnega zavoda za fašistično kulturo. Razstava italijanske knjige iz fašistične dobe je urejena v dvorani narodnega gledališča, ki ga je pred enim stoletjem zgradil italijanski arhitekt Fortunato Lodi.

Pomanjkanje delovnih sil v Fordovih tvornicah

Buenos Aires, 17. marca. s. Iz Detroita poročajo, da nova industrijska podjetja, ki jih je zgradil Ford v Milow Runu za proizvajanje letal, še vedno niso v obratu, ker ni mogoče najeti delavstva zaradi pomanjkanja stanovanj. Delavci bi morali vsak dan prehoditi na stotine kilometrov, da bi prišli do tovarn iz najbližjega obljudenega središča. Voditelji tovarn so obvestili ameriško vlado, da bo mogoče samo z gradnjo stanovanjskega mesta v bližini tovarn rešiti to vprašanje. Stanovanjske hiše, ki jih je zgradil Ford, so že prenatrpane in ne morejo sprejeti nobenega novega delavca več.

Ameriški tisk proti Bullittovim izjavam

Lizbona 17 marca s. Govor bivšega ameriškega veleposlanika v Franciji Bullitta, ki je izjavil, da mora Amerika v svoji politiki do drugih držav poslužiti taktike palice in ostrog da bi spravila v gibanje upirajočega se osla, je predmet ostre obsodbe v Zedinjenih državah samih. List »New York Herald Tribune« živo obžaluje tako vsebino kakor obliko te izjave o ameriški zunanji politiki in jo smatra istočasno za reakcionarno in naivno. Ako bi se hotel posluževati sladkorja in biča piše list, da bi usmerili rusko politiko v določeno smer, ki v ostalem še ni bila opredeljena kaj bi potem oviralo Moskvo, da ne bi zamenjala kart na mizi, čim bi si za to nudila priliko? Sicer pa kdo ima boljši sladkor in daljši bič? Ali morda Zedinjene države s svojimi izredno dolgimi prometnimi zvezami in svojimi vojskami, ki se še niso formirale ali SSSR s svojo močno armado? Bullitt ni govoril uradno, vendar pa vsaj deloma v imenu tistih, ki vodijo zunanjo politiko Zedinjenih držav. Ti gospodje pač vodijo idealistično politiko namesto da bi se potrudili in oživotvorili trden mir.

Gospodarstvo

Zemeljski plin kot pogonsko sredstvo in surovina

Ponovno smo že poročali o rastočem izkoriščanju zemeljskega plina v Italiji, ki se kaže zlasti v naglem dviganju proizvodnje plina. V zadnjih letih je tudi Rumunija posvetila izkoriščanju zemeljskega plina posebno pozornost, zlasti nahajališčem plina v rumunskem delu Sedmograške. Prizadevanje za večje izkoriščanje zemeljskega plina ima med drugim namen, zmanjšat domačo uporabo mineralnega olja, da bi se lahko večje količine mineralnega olja stavile na razpolago ostalim evropskim državam. Za izkoriščanje izvorov zemeljskega plina je bilo v prvi vrsti potrebno zgraditi primerne plinske daljnovode. Že pred leti so pričeli graditi omrežje plinskih daljnovodov, nedavno pa je bil dograjen plinski daljnovod iz središča plinskih izvirov pri Mediasu do Brašova (Kronstadt), ki bo podaljšan do Bukarešte. Izvori zemeljskih plinov so tako izdatni, da bo zajamčena vsa potreba Bukarešte, pa tudi vsega industrijskega področja Sedmograške. Strokovnjaki so mnenja, da bodo v gričevju sedmograške planjave odkrili še nova bogata nahajališča plina.

Ko so v začetku sedanjega stoletja znanstveniki preiskovali ozemlje Sedmograške glede nahajališč zemeljskega plina so celotne rezerve cenili na 70 milijard kubičnih metrov. Medtem pa so odkrili na sedmograškem področju znatne nove izvore tudi v nižjih plasteh in danes cenijo rezerve zemeljskega plina že na 575 milijard kubičnih metrov, še vedno pa ni mogoče reči, da je ta cenitev končnoveljavna.

Središče področja je v mestu Medijaš, ki leži 70 km zapadno od Alba Julije na progi Arat—Alba Julija—Brašov. V Medijašu in sosednem trgu Copsa Mica so v zadnjih letih glede na ceneno energijo plina nastala številna industrijska podjetja, ki uporabljajo zemeljski plin bodisi kot kurivo za pogon ali kot kemično surovino. Trenotno še prevladuje uporaba plina kot kuriva, kajti sedmograški zemeljski plin obstoja skoro izključno iz metana, ki ima veliko kalorično vrednost. Vrhu tega je pri uporabi plina mogoča mnogo racionalnejša potrošnja kakor pri premogu in mineralnem olju. Iz področja v Medijašu so zgradili že daljnovode proti jugu do mesta Cibija (Hermanstadt) in proti zapadu do Sighisoare, sedaj pa je bil, kakor smo že omenili, dograjen tudi daljnovod do Brašova. Rumunska Nacionalna družba za metan, ki izkorišča vsa ležišča, pričakuje v prihodnjih letih naglo naraščanje potrošnje zemeljskega plina, zato je izvršila vse priprave, da po potrebi odpre nove sonde za kritje povečane potrošnje.

Veliko je tudi zanimanje kemične industrije za zemeljski plin kot surovino. Tako izkoriščanje obeta koristi predvsem zaradi tega, ker vsebuje rumunski zemeljski plin preko 99% čistega metana in se zaradi tega lahko uporablja kot surovina za pridobivanje važnih kemičnih proizvodov. V zadnjem letu so za kemične svrhe potrošili 10% celotne proizvodnje zemeljskega plina, ki je v tem letu dosegla že 364 milijonov kubičnih metrov. V bodoče nameravajo zemeljski plin uporabljati predvsem v topilnicah, in sicer ne samo kot kurivo, temveč kot sredstvo za kemično redukcijo, kar bi zmanjšalo potrebo uvoza koksa. V ta namen je bila že ustanovljena družba Sonafer z glavnico 200 milijonov lejev, ki si je nadela nalogo, omogočiti uporabo zemeljskega plina kot dodatnega redukcijskega sredstva pri topljenju železne rude, da se prišteđi koks. Na enak način nameravajo uporabiti metan pri topljenju cinkove rude.

V jeseni 1939 je pričela Nacionalna družba za zemeljski plin uporabljati plin tudi za pridobivanje saj. V ta namen so zgradili posebne naprave, kjer izdelujejo tudi najfinejše saje za tiskarsko barvo. Sedaj vrši poizkuse za ceneno pridobivanje acetilena iz zemeljskega plina, in sicer za nadaljnjo predelavo v umetni kavčuk, kakor tudi za izdelovanje formaldehida za izdelovanje plastičnih mas. Ti prvi pričetki izgraditve kemične industrije na osnovi zemeljskega plina še niso v nobenem pravem razmerju z danimi možnostmi, glede na skoro neizčrpna nahajališča plina. Iz metana in vodne pare se pri temperaturi 500 do 600 stopinj s pomočjo katalizatorjev lahko pridobiva vodik, ki je potreben za hidriranje premoga, za sintezo metilnega alkohola in v zvezi z dušikom za pridobivanje amonjaka in dušikovih gnojil. Plin lacko končno služi tudi kot izhodišče za izdelovanje raznih izdelkov farmacevtske industrije (kloroform) in za izdelovanje sintetičnih barv. Že navedeni primeri kažejo, kako raznolike so možnosti za kemično izkoriščanje rumunskega zemeljskega plina.

Gospodarske vesti

= **Ustroj velikih posojilnic v Italiji.** Iz Rima poročajo, da pripravlja finančna in justična komisija korporacijske zbornice načrt zakona s posebnimi predpisi za velike posojilnice (ljudske banke). S tem zakonom bodo uveljavili za velike posojilnice z deležno glavnico preko 50 milijonov lir glede glasovalne pravice na občnih zborih izjemne določbe. Pri velikih posojilnicah s številnimi združniki obstoja možnost, da se pojavi na občnem zboru, če ostane v veljavi določba, da ima vsak zadružnik samo en glas, slučajna večina, kar lahko neugodno vpliva na poslovanje zavoda. Zato predvideva zakonski načrt, da smejo imeti zadružniki z večjim številom deležev več glasov. Nadalje vsebuje zakon ki načrt določbo, da smejo biti le italijanski državljani zadružniki takih velikih posojilnic.

= **Povečanje hrvatske proizvodnje sladkorne pese.** Nedavno smo poročali o ukrepih hrvatske vlade za povečanje pridelovanja sladkorne pese. Prvotno je bilo določeno, da se površina posevkov sladkorne pese poveča na 13.000 ha. Medtem pa so kmetje s sladkorno tvornico v Osijeku in s podjetjem »Sladorano« sklenili že pogodbe za 7000 ha. Verjetno je, da bo letos posejana površina dosegla 15.000 ha. Da se omogoči tako obsežno povečanje proizvodnje, je Nemčija dobavila Hrvatski 25 vagonov prvovrstnega semena sladkorne pese.

= **Zasedanje nemško-madžarskega gospodarskega odbora.** Te dni je bilo zaključeno v Budimpešti zasedanje nemško-madžarskega odbora, na katerem je bila sklenjena vrsta sporazumov za olajšanje in povečanje blagovne izmenjave in za nadaljnje intenziviranje vojnovažnih produkcijskih možnosti. Sklenjen je bil tudi dogovor glede pospešenja medsebojnega plačilnega prometa.

= **Iz poljske generalne gubernije je odšlo že 1 milijon delavcev na delo v Nemčijo.** Na glavnem kolodvoru v Krakovu je bil te dni poslan nov transport delavcev, ki so se prostovoljno javili za delo v Nemčiji. S tem transportom je število delavcev, ki so odšli na delo v Nemčijo, doseglo 1 milijon. Na kolodvoru je bila prirejena majhna svečanost, ki ji je prisostvoval generalni guverner dr. Frank.

= **Na Madžarskem bodo gojili koprive za pridobivanje tekstilnih vlaken.** Že med prvo svetovno vojno so uporabljali vlakna od koprive kot nadomestek za druga tekstilna vlakna. Kopriva pa se takrat ni dobro obnesla. Na podlagi dolgoletnih poizkusov pa je v Nemčiji uspelo vzgojiti posebne vrste kopriv, ki dajejo prav dobro in uporabno tekstilno vlakno. Letos bodo na Madžarskem pričeli v velikem obsegu gojiti to novo vrsto kopriv. Potrebne sadike bodo dobili iz Nemčije. S sodelovanjem madžarskih interesentov bodo ustanovili posebno družbo za gojitev kopriv in za uporabo vlaken od kopriv. Madžarski strokovnjaki so mnenja, da bo priporočljivo gojiti v ta namen koprive tudi po vojni, ker dajejo nasadi obilen pridelek skozi deset let in so proizvajalni stroški zelo nizki.

Wallace o gospodarskem izkoriščanju Južne Amerike

Buenos Aires, 17 marca s. Iz Washingtona poročajo, da je podpredsednik Zedinjenih držav Wallace odpotoval v srednjo in južno Ameriko. Pred svojim odhodom je Wallace izjavil novinarjem, da je eden izmed glavnih nagibov njegovega potovanja želja po proučitvi večjih proizvodnih možnosti nasadov gume v raznih državah, ki jih namerava obiskati, da bi se krile potrebe gume v Zedinjenih državah v povojni dobi s proizvodnjo ameriške celine. Izjavil je nadalje, da bo morala industrija umetne gume, ki se sedaj razvija v Zedinjenih državah, po večini ustaviti svojo proizvodnjo, kajti sedaj deluje le z državnimi podporami, medtem ko so njeni proizvajalni stroški tako veliki, da so cene umetne gume za svetovni trg nedostopne.

Jasno je, da bo to Wallacejevo potovanje v srednjo in južno Ameriko pomenilo novo etapo na poti politike izkoriščanja in nadvlade Zedinjenih držav na vsem ostalem ameriškem kontinentu. Industrijske ali finančna plutokracija Severne Amerike si hoče gospodarsko in politično popolnoma zasužnjiti srednjo in južno Ameriko, razširjajoč sedaj svoje prste tudi na nasade gume, ker je ta surovina severnoameriški avtomobilski industriji nujno potrebna, odkar je prešel kavčuk Zapadne Indije v roke Japoncev.

Zadrege in spletke na angleški strani

Neuspehi v pomorski vojni vplivajo na medsebojne odnose v sovražnem taboru

Bern, 18. marca. V Angliji in Ameriki zopet mnogo govore o podmorniški nevarnosti. Potopitev parnika »Empress of Canada« in nadaljnjih 92.000 ton sovražnega ladjevja, kakor je bil javljeno v zadnjih italijanskih in nemških poročilih, je pomenila konec anglosaških dvomov, ki jih je pred nekaj dnevi, tako ognjevito tolmačil prvi lord angleške admiralitete Alexander.

Pomorsko letalstvo, ki je opremljeno z novimi sredstvi za borbo proti podmornicam, bi bilo moralo delati čudeže, toda teh čudežev ni nikjer. Nasprotno se opažajo prvi učinki ojačanega delovanja podmornic ki so ga v oktobru sovražniki pričakovali takoj po imenovanju admirala Dönitza za vrhovnega poveljnika nemške mornarice.

Spričo tega se zdi zelo verjetna domneva švicarskih listov, da tvori podmorniška nevarnost nedvomno enega izmed glavnih predmetov razgovorov z Edenom v Washingtonu. Nobenega dvoma namreč ni, da so uspehi hrabrih osnih podmorniških napadk preprečili doslej Anglosasom izvedbo njihovih načrtov na kopnem. Ta razmišljanja so tudi privedla ameriškega zunanjega ministra Cordella Hulla, da je izjavil: »Po vseh pametnih računih bo vojna trajala dalje kakor bi mogli površno domnevati.« Pomen teh besed je jasen; zmaga se oddaljuje. Vsi pa se še spominjamo, da so Anglosasi, ko so se izkrcali v severni Afriki, zatrobili v svet, da pomeni to izkrcanje preokret v tej vojni in da bodo Anglosasi odslej naglo zmagali. Kakor se vidi je nekaj preprečilo to zmago in sicer podmorniško orožje Osi. Vojna na morju vpliva seveda tudi na medsebojne odnose v sovražnem taboru, zlasti na odnose med Anglosasi in Rusi.

Z naraščanjem vojaške nemoči Angležev in Američanov narašča namreč tudi sovjetski prezir do njih, medtem ko stoča no narašča jo tudi zahteve Kremlja za čas po vojni. Eden je danes dostopen za slehrno ponižanje pred Moskvo, samo da bi si s tem zagotovil še nadaljnje sodelovanje rdeče vojske. Račun bi si seveda pridržal za pozneje, kakršen bi pač bil položaj. Britanski zunanji minister recitira, skratka, vlogo Stalinovega prijatelja, in sicer z vso vnemo. Poročevalec lista »Sunday Times« piše, da je imel Eden pred svojim odhodom iz Londona dolg razgovor s sovjetskim veleposlanikom Majskim, v Washingtonu pa se je takoj po svojem prihodu sestal s tamkajšnjim sovjetskim veleposlanikom Litvinovom, kateremu je izrazil svoje prepričanje, da je nujno potrebno tako vojaško kakor politično sodelovanje z Rusijo.

Nekateri v Londonu tudi mislijo, da hoče Eden podpreti misel o »drugem bojišču«. Kdor pa tako misli, ne sme pozabiti, da je skrajšanje nemške bojne črte na vzhodnem bojišču nemškemu vrhovnemu poveljništvu omogočilo prihranek 40 d. 60 divizij, ki tvorijo tako zvane strateške rezerve za primer potrebe. Ako bi se Nemci odločili za obrambo, bi jim zadoščal, kakih 120 divizij. Tem večja je zato dolžnost Angležev, da z otvoritvijo novega bojišča odtegnejo nemške sile z vzhodnega bojišča, ako zares hočejo vojaško sodelovati z Rusijo. Pri znati pa moramo, ugotavlja na primer poročevalec lista »Neue Zürcher Zeitung«, da ima angleška vlada prav, ko matra, da ni dovolj udariti na zapadu, temveč mora biti udarec tudi zares učinkovit. Izkrcanje ki bi pritegnilo naše močne nemške oborožene sile, a bi se potem končalo z britanskim porazom, bi v svojem bistvu pomagalo samo Rusom, česar pa London noče.

Zdi se potemtakem, da imajo prav oni Angleži, ki glede na izkušnje s podmorniško vojno nikakor ne mislijo, da bi bil Eden pripravljen zagovarjati v Washingtonu nastanek drugega bojišča.

Kdor opazuje dogodke iz te nevtralne opozovalnice, prihaja končno do zaključka, da namerava minister Eden sprožiti diplomatsko igro, ki naj bi z ameriško podporo dovedla Kremelj do tega, da bi v zamenjo za običajne obljube vojaškega sodelovanja in velikih političnih in teritorialnih ko cesij po vojni nadaljeval uničevanje vojega naroda do kraja, obenem pa bi na bližnji medzavezniški konferenci podpisal kok kos papirja, ki bi ga predvsem nasproti Washingtonu zavezal, da se odpoveduje zamisli svetovne revolucije in da sprejme bodoče sodelovanje z demokracijami, deleč si Evropo z Anglosasi, ki naj bi jim bila priznana možnost gospodarske penetracije na celini.

Ako bi se Edenu posrečila sklenitev takšnega pakta, ki bi potrdil sodelovanje boljševizma z demokracijami, bi to nedvomno vplivalo na javno mnenje ugodno in domišljal bi si, da je rešil svet revolucije. Istočasno bi se mu morda zdelo, da je okrepil zavezništvo z Rusijo. Toda Eden ni tak spreten diplomat, kakor si domišlja, in Stalin ni tip, ki bi se pustil tako lahko zapeljati. Za sedaj so dejstvo samo resoglasja med zavezniki. Predlog ameriških senatorjev, da bi se ustanovil organizem, ki naj bi odstranil vsa resoglasja med zavezniki, samo poživljuje resnost položaja. Kakor se sedaj doznava, so isti senatorji predlagali tudi sklicanje nekakšne »preliminarne mirovne konference«, ki naj bi se je udeležili zastopniki vseh zavezniških narodov, toda te zamisli nihče ne smatra za resne zakaj, čeprav bi to takšnega sestanka prišlo, bi se prav gotovo že po otvoritvenih govorih delegatov spremenil v pretep. (Stampa Sera.)

Ako želiš dobro prodati oglašuj v »Jutru«!

KULTURNI PREGLED

Velik uspeh kvarteta Poltronieri

Ljubljana, 18. marca

Kvartet Poltronieri, ki je koncertiral snoči pred polno dvorano Filharmonične družbe, je že pred sedanjo vojno zpričal v Ljubljani bleščeče kvalitete mednarodno priznanega glasbenega združenja. Njegov tretji koncert v našem mestu ni bil samo potrditev starega slovesa, marveč je z nekaterimi odtenki svojega muziciranja, z briljantnim izvajanjem pomembnega in srečno izbranega programa, vzbudil občudovanje vseh, ki so že prej videli v tem kvartetu enega najboljših korpusov te vrste, kar jih ima Evropa. Spričo položaja, ki ga zavzema kvartet Poltronieri v hierarhiji italijanskih komornih združenj položaja, ki ustreza ne le kolektivnim odlikam tega korpusa, marveč tudi visoki osebni zmogljivosti vsakega izmed članov, niti ni potrebno obširneje utemeljevati velikega, predornega uspeha na snočnjem koncertu. V razgibani koncertni kroniki tekoče sezone je bil nastop Poltronieri'evega kvarteta glasben dogodek, ki ostane vsem prisotnim v spominu kot eno izmed nevsakdanjih koncertnih doživetij.

Kvartet tvorijo v sedanji sestavi: A. Poltronieri (I. violina), G. Carpi (II. violina), G. Alessandri (viola) in A. Valisi (čelo). Vsak izmed sodelujočih je virtuoz ne le po glasu, ki si ga je pridobil s samostojnimi solističnimi nastopi, marveč tudi po virtuozni sigurnosti in tanki izenačenosti v kvartetu kot sintezi homogenih umetniških deležev in uskladnjenega glasbenega hotenja.

Izmed treh velikih kvartetov, ki jih je navajal spored, je bil prvi na vrsti časovno najstarejši skladatelj, L. Boccherini, zastopnik tiste smeri, ki je dovršila italijanski klasični stil in ga zlasti v instrumentalnih skladbah dognala do bleščeče arhitektonske popolnosti. Boccherinijev kvartet v treh stavkih je v tem pogledu kar tipično delo, po čigar formalno dovršenih klasičnih stavkih pa se pretaka južnjaška kri in daje skladbi svojsko čustveno barvitost. — Beethovnov kvartet op 74, znan zaradi večkrat se ponavljajočega motiva v prvem stavku kot »Harfenquartett«, je zastavljal izvajalcem velike naloge, ki so jih reševali z vzorno tehniko in osvajajočim čustvenim doživljanjem. Njegov patetični ton, široke melodične linije in temna otožnost, ki poje v kvartetu, zlasti še v adagio, kot njegov spodnji ton in nam kaže tragičnost samote, v kateri se je okrog l. 1809. v času, ko je ustvarjal tudi »Egmonta«, razvijalo Beethovnovo intimno življenje — ves polnokrvni vzgon te čiste in osebno prežete muzike je našel v Poltronierievem kvartetu sijajne interprete. — Kako globoko sega prav interpretacijska sposobnost tega komornega združenja, je izpričalo izvajanje znamenite skladbe Bedřicha Smetane »Iz mojega življenja«. Ta v e molu spisani kvartet je ena najznačilnejših skladb velikega Čeha, njegova izrazito osebna izpoved, v katero pa vpleta poleg odmevov veselja in bolesti svojih dni tudi glasove rodne zemlje, šumenje čeških gozdov in čeških rek. V mogočnem okviru se razpleta Smetanovo zdaj lirično, zdaj epično muzikalno pripovedovanje in doseza dramatičen ton ob koncu, ko »pretrgane strune zvok«, kakor bi dejal njegov rojak — pesnik — oznanja slutnjo mučnega konca: gluhote in pozneše blaznosti, s katero je usoda zaključila življenje tega genialnega izpovedovalca češke narodne duše. Poltronierovci so vložili v izvedbo te skladbe toliko toplih čustev in so znali izvabiti iz svojih instrumentov tako krasne odtenke, da je veličina Smetanove glasbe zasijala v svojem najčistejšem blesku.

Po vsaki točki sporeda je dolgotrajni aplavz pričal o navdušenju občinstva. Prisrčno odobravanje ni prenehalo, dokler niso umetniki nastopili znova in dodali še dve krajši skladbi.

Koncertu so prisostvovali tudi predstavitelji Oblasti z Eksc. Visokim komisarjem Graziolijem na čelu.

Dva nastopa v „Begu iz seraja“

Iz razgovora z režiserjem C. Debevcem

V petek 19. t. m. bosta nastopili prvič v letošnji sezoni v glavnih ženskih partijah opere »Beg iz seraja« debutantka Nada Stritarjeva in Ivanka Ribičeva.

Nada Stritarjeva je gojenka našega Državnega konservatorija. Lani je končala njegovo srednjo šolo, letos pa je v prvem letniku Glasbene akademije. Njen pevski pedagog je rektor Julij Betetto, njen profesor za dramatsko igro pa režiser Ciril Debevec, ki je v razgovoru povedal o tem med drugim:

Nada Stritarjeva je pokazala na raznih šolskih produkcijah in izpitih, da je trenotno gojenka z najboljšim pevskim materialom in na najvišji glasbeni stopnji izmed vseh gojencev. Poslušalcem radija je znana že nekaj let po svojih nastopih v radiju.

Njen prvi nastop v gledališču se pripravlja že delj časa. Naštudirala je Rosino v »Seviljskem brivcu«, Norino v »Don Pasqualu« in Amorja v »Orfeju in Evridiki«. V tej partiji je vskočila lani kot pomoč.

Razpolaga z lahkim, zelo čistim glasom, ima jasne, ne ostre višine, točno intonacijo, velik smisel za muzikalno vsebino in za izvedbo muzikalne fraze, je tehnično dobro podprta in ima čut za operni stil. Večjo dramatsko gostoto v pevskem podajanju ji bo dalo s časom praktično delo na odru.

Njen nastop v partiji Konstance bo za njena glasovna in igralska sredstva ugodna naloga, spričo katere bo možno oceniti njeno uporabo za bodočnost.

* * *

Namesto bolne Milice Polajnarjeve bo pela vlogo Blonde Ivanka Ribičeva, ki se je ravno v mozartovskih vlogah, ki zahtevajo veliko tehnične izšolanosti in obvladanja čisto svojskega Mozartovega sloga, pri nas vselej s pravo ceno in velikim uspehom uveljavila. To se bo zgodilo tudi pri Blondi. Pri tej priliki se bo opazilo, da je kvartet v tej zasedbi glasovno v barvi zelo dobro uhran in uglašen, kar je ravno za klasične ansamble velike važnosti (sekstet v »Prodani nevesti!).

Ostala zasedba partij bo ista kot doslej: Selim-paša — Anžlovar, Belmonte — Lipušček, Pedrillo—Banovec, Osmin—Betetto. Dirigent: A. Neffat, režiser C. Debevec.

Kronika

* **Pred ustanovitvijo arhiva za glasbeno ikonografijo.** V Rimu se bavijo pristojni krogi z idejo ustanovivte arhiva za glasbeno ikonografijo. Načrt za ustanovo je sprožil kritik Luigi Parigi, ki je objavil članek v zadnji številki glasbenega vestnika »La Rasegna Musicale«. Naloga takšnega arhiva bi bila zbirati gradivo, ki se nanaša na muziko. Parigi predlaga, naj bi sodelovali pri ustanovitvi arhiva vsi zavodi, ki že danes razpolagajo z zadevnim materialom. Zdi se, da je Parigijeva ideja padla na rodovitna tla.

* **Nov nadškof v Perugii.** Msgr. Mario Vianello, ki je nad 10 let upravljal škofijo v Fidenzi, je bil imenovan za nadškofa v Peruggii.

* **Film o Koperniku.** Na pobudo nekaterih nemških znanstvenikov bodo začeli v Bologni snemati film o Nikolaju Koperniku, ki prikazuje Kopernikovo življenje v tem mestu. Za snemanje filma je že obljubljena pomoč bolognske mestne občine pa tudi univerze.

* **Rino Alessi govori v Napoliju.** Direktor triestinskega »Piccola« Rino Alessi je te dni govoril na zborovanju industrijcev, obrtnikov ter sindikalnih voditeljev v Napoliju. Poudarjal je ukaz današnjega časa, ki nalaga vsem dolžnost, da vztrajajo do končne zmage. Na zborovanju so bili poleg zveznega tajnika navzoči prefekt, župan, predstavniki vojaških in civilnih oblasti ter mnogo činiteljev fašističnih sindikatov. Alessi je posebno podčrtal, da bo odločitev, ki bo izvojevana v sedanji vojni, veljavna najmanj za 2.000 let bodočega življenja.

* **Obsodba morilcev skvadrista Lusine.** Sodišče na Fiumi je zaključilo razpravo proti morilcem skvadrista Carla Lusine iz Veglia. Ostrogovič in Fugovič, ki sta bila obtožena zločina, sta bila obsojena na 16 let robije, ostala trojica soobtožencev pa je bila oproščena deloma na podlagi zadnje amnestije.

* **77 litrov krvi je daroval za druge.** V Poli živi legionar 60. leg je Mario Lenacci. Legionar je dal svojo kri na razpolago za 217 transfuzij, pri čemer je izgubil, kakor je uradno ugotovljeno, 77 litrov dragocenega življenjskega soka.

* **Časnikar padel na ruskem bojišču.** Nemški listi poročajo, da je 1. marca padel na fronti ob Miusu vojni poročevalec poročnik Adolf Gerlach, ki je bil glavni urednik »Stuttgarter NS-Kurierja«.

* **Razstava dunajskega slikarja v Triestu.** V Triestu so te dni odprli razstavo dunajskega slikarja R. T. Thalerja, ki je bil v svojih mladih letih slaven baritonist na dunajski operi, nakar se je posvetil slikarstvu. Potem ko je absolviral slikarsko akademijo, je Thaler študiral pri profesorju Strnadu, pozneje pa je razvijal živahno delovanje kot scenograf za Reinhardtove uprizoritve na Dunaju. Razstava Thalerja v Trstu prikazuje številne motive iz Istrije, zato ima mnogo navdušenih obiskovalcev.

* **Novi predpisi za razdeljevanje gum za kolesa.** V najkrajšem času izidejo v Rimu novi predpisi glede prodaje gum za kolesa. Za vsako pokrajino bo določeno gotovo število gum, ki se bodo prodajale res potrebnim kolesarjem. 20 odstotkov plaščev, ki pridejo v poštev za razdeljevanje, bo rezerviranih za razne kategorije profesionistov, ki uporabljajo bicikle kot neobhoden pripomoček v svoji službi.

* **Smrtna nesreča v okolici Gorizije.** V ulici Monte Santo v Goriziji se je primerila te dni huda avtomobilska nesreča. 45letna Josipina Grusovin, žena železničarja, bivajoča v Salcanu, se je vračala proti domu z biciklom, na katerem je sedela ob krmilu tudi štiriletna hčerka Bianca. Grusovinova je najprej srečala avtomobil, mimo katerega je srečno privozila, prezrla pa je, da prihaja za prvim avtomobilom še drugi, kar je postalo zanjo usodno. Vozilo jo je vrglo s kolesa na sredino ceste. Štiriletna Bianca si je pri tem zlomila hrbtenico ter je izdihnila v bolnišnici zaradi poškodb, Grusovinova pa je ranjena na obeh nogah.

* **Vojaki so rešili iz plamenov ženo in dva otroka.** V Parmi je prošle dni izbruhnil požar v stanovanju 72letnega Vitalija. Ogenj je uničil Vitalijevo pohištvo in omare z obleko, nato pa je zajel tretje nadstropje, kjer je živela neka mati z dvema otrokoma. Ženska ni mogla pomagati ne sebi ne svojima varovancema. Slučajno je v trenutku požara prišlo mimo ogrožene hiše pet vojakov, ki so na opozorilo stanovalcev splezali na streho ter rešili ženo in oba otroka pred plameni. b

* **14letnik sili na fronto.** Na postaji v Rovigu so vojaki železniške milice te dni ustavili 14letnega Marcela Campiglia iz Firenze. Deček je hotel stopiti v vlak, ki vozi proti Benetkam, bil pa je brez vozovnice. Naknadno se je ugotovilo, da je Campiglii pobegnil zdoma ter se namenil na Hrvatsko, da bi se tam pridružil četam italijanske vojske, ki se bori proti upornikom.

* **Iznad prepada rešen.** 34letni Domenico Peira in 37letni Enrico Dho sta se namenila na planine ter naskočila vrh Casotto. Pri tem se je primerila Dhu nezgoda. Noga mu je zdrsnila in mož je obvisel na vrvi. Peira je storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da bi pomagal svojemu tovarišu. Po brezuspešnem prizadevanju je šel po ljudi, ki so zaradi silne megle, ki se je bila medtem zgostila v skalovju, šele čez več ur utegnili rešiti hribolazca iz nevarnega položaja.

* **Živa bakla.** V Mirandoli pri Moleni je hotela 35letna Jolanda Chiosi, mati treh otrok, prižgati petrolejko. Svetilka je ob prižiganju eksplodirala in Chiosijevi se je vnela obleka. Ko so otroci videli mater v plamenih, so začeli vpiti na pomoč in na njih vpitje so prihiteli v stanovanje ljudje z ulice. Skušali so pomagati nesrečni materi, ki so jo naložili na voz in odpeljali v bolnišnico. Nesrečnica pa je dobila tako hude opekline, da je kmalu po prevozu v bolnišnico podlegla poškodbam.

* **Zajklja je skotila 25 mladičev.** Gojitelj malih živali V. Fornaro iz Castelfranca Veneta poroča o nenavadnem logodku v kunčjem gnezdu. Neka zajklja je vrgla te dni 25 mladičev. Dogodek je izzval senzacijo tudi v krogih kuncerejcev, kajti redko se primeri, da skoti zajklja toliko mladičev naenkrat.

* **Dve uri v vodnjaku.** Kmet Silvestro Antonini iz Caira Montenotte pri Savoni je šel k vodnjaku, da bi zajel vedro vode. Med črpanjem mu je vedro zdrknilo v vodnjak in konec vrvi je potegnil za seboj tudi Antoninija. Mož je padel deset metrov globoko ter se je rešil gotove smrti samo na ta način, da se je začel oprijemati hrapavih vodnjakovih sten, po katerih je zopet zlezel kvišku. Ko je imel glavo nad vodo, je jel klicati na pomoč, toda vpiti je moral celi dve uri, preden so ga slišali soseli, ki so ga z vrvmi potegnili na suho.

* **Hiša se je podrla.** V Palagianu pri Tarantu se je porušila hiša na kmetiji, kjer je živela družina poljedelca Orsinia. Pod ruševinami je našla smrt 15letna Teresa, hči kmeta Orsinia, njena mati pa je dobila lahke poškodbe. Hiša se je zrušila najbrže zaradi obilnega deževja, ki je stavbi izpodkopaval temelje.

IZ LJUBLJANE

u— **Sv. Jožef lep in jasen, dobre letine prerok prijazen.** Tako ve povedati ljudski rek. Že več svetnikov nam je letos napovedalo dobro letino. Za današnjega godovnika sicer ne moremo z gotovostjo trditi, da e bo v tem pogledu obnesel, toda večina znakov kaže na to, čeprav se je na dan pred praznikom vreme začelo nekoliko kujati. Noč je bila kakor v e zadnje jasna in mesečna in tudi zjutraj je že zgodaj posijalo sonce. V teku dopoldneva pa so se začeli zgrinjati na nebu megle, ki o za čas prestregale pot sončnim žarkom. Najvišja dnevna temperatura v sredo je znašala 13 stop. C, do četrtka zjutraj pa je živosrebro padlo v toplomeru na 4.2 stop. C pod ničlo. Za god sv. Jožefa sta znana še naslednja reka: Če je lepo vreme na Jožefovo, naj veselo bo srce kmetovo, in kakor je vreme na Jožefovo, bo do sv. Matevža; in kakor je na sv. Matevža, bo do sv. Jožefa.

SALON KOS, PREHOD NEBOTIČNIKA
Umetnostna razstava akad. slikarja
FRANA KLEMENČIČA

u— **Združenje šolnikov ljubljanske pokrajine** vabi gg. profesorje in učitelje meščanskih in ljudskih šol, telovadne učitelje in otroške vrtnarice, aktivne in upokojene, ki iz raznih in upravičenih vzrokov niso v svoječasno določenem roku pristopili v Združenje šolnikov, da pošljejo svoje prijave na predpisani tiskovini glavnemu tajništvu Združenja šolnikov, Ljubljana, Cojzova c. 5, **najkasneje do 15. aprila t. l.**

u— **Praznično zdravniško dežurno službo** bo vršila od četrtka od 20. ure do sobote do 8. ure zjutraj mestna zdravnica dr. **Žitko Jožica**, Ljubljana, Pleteršnikova ulica 13.

u— **Večer Šantlovih skladb** bo priredila Glasbena Matica v petek 26. t. m. ob pol 7. zvečer v veliki filharmonični dvorani. S tem večerom hoče Glasbena Matica počastiti 60-letnico slovenskega skladatelja in svojega zvestega umetniškega sodelavca. Natančnejši spored bo objavljen v teh dneh. Predprodaja bo začela v ponedeljek 22. t. m. v Knjigarni Glasbene Matice. Na skladateljski večer opozarjamo že danes.

! **Žalni venci, aranžmaji, izbira lončnic in cvetja — »ROŽA«« cvetličarna**

u— **Retrospektivna razstava akad. slikarja prof. Saše Šantla** v Jakopičevem paviljonu ima velik obisk. Obsega blizu 300 različnih slik. Odprta bo samo do 4. aprila.

u— **Najnujnejše znanje o prehrani in sodobnem kuhanju** je izdala Knjigarna Tiskovne zadruge kot poseben odtisek iz Gospodinjskega koledarja, da bi si ta važen pripomoček lahko nabavili najširši sloji. Cena knjižici Lir 10.

u— **Premog in drva** na nakaznice pri tvrdki »Gorivo«, Karlovška cesta 8 (lastnik Lojze Jerančič mlajši).

u— **Podpornemu društvu za gluhonemo mladino** je darovala tvrdka Šalamun & Lampe v počastitev spomina blagopokojnega g. Otona Raške znesek 500 Lir. Plemenitim darovalcem se za toplo naklonjenost do naših gluhonemih sirot, ki so bile tudi blagopokojniku vedno pri srcu, društveni odbor kar najiskreneje zahvaljuje.

u— **Nesreče.** V ljubljansko bolnišnico so v torek in sredo sprejeli spet nekaj ponesrečencev. Levo nogo si je zlomil 17letni sin kleparja Marjan Kramar iz Ljubljane. Z vrelo juho se je oparila po levi nogi 7-letna hči delavca Senja Škrabova iz Kosez. Hrbtenico si je poškodovala pri padcu po stopnicah Ana Rusova iz Loškega potoka. 2letni sin natakarja Dušan Dragač iz Ljubljane se je pri padcu potolkel po obrazu. S poškodbami na glavi je iskal zdravniške pomoči 20letni delavec Leopold Grm iz Ljubljane. Desnico si je zlomil 18letni delavec Ivan Petrovčič iz Borovnice. 62letnemu mlinarju Karlu Tekavcu iz Ribnice pa je mlinsko kolo zdrobilo levico.

Spodnja Štajerska

Na vzhodni fronti je padel vojni prostovoljec Vilj Badl iz Maribora. Bil je referent na nemškem poslaništvu v Zagrebu, od l. 1938. do 1941. pa vodja nemških študentov v bivši Jugoslaviji. Smrt ga je pokosila 13. februarja v bojih pri Harkovu, starega komaj 25 let.

Zadovoljiv uspeh zrelostnega izpita. Mariborski dnevnik poroča, da je pred dnevi na Tegetthofovi gimnaziji v Mariboru polagalo 17 učencev 8. razreda zrelostni izpit, ki so ga vsi uspešno prestali.

Umrli so v Mariboru soproga finančnega respicijenta Katarina Jordanova, stara 63 let, 55 letni sprevodnik državne železnice v pokoju Mihael Cvilak, 51 letna bolniška sestra Milena Ogrizkova, 30 letni Viljem Weiss in hčerka železničarja Inge Pisterjeva.

Srebrna poroka v Celju. Zakonca Franc in Flora König sta 16. marca praznovala srebrno poroko. Graški dnevnik ob tej priliki poudarja privrženost Königove družine k Reichu. Slavja so se poleg drugih udeležili okrožni vodja Dorfmeister in vsi uradni vodje celjskega okrožja.

Pri zadnjem službenem apelu okrožnega vodstva v Celju so govorili vodja rasnopolitičnega urada dr. Walluschegg o rasnopolitičnih vprašanjih Spodnjega Štajerskega, dalje uradni vodja Flaser in okrožni govornik Dukar o raznih dno-političnem vprašanju Spodnjega Štajerskega v preteklih 2000 letih. — Okrožni vodja Dorfmeister je za zaključek zborovanja naglasil potrebo poznavanja zgodovine na Spodnjem Štajerskem in se bodo zato v prihodnjih mesecih morali vsi uradni vodje na Spodnjem Štajerskem natančno seznaniti njene zgodovine.

Obrtniški jubilej. Te dni je praznoval 20-letnico ustanovitve svoje obrti ključavničarski mojster Jožef Jevšek iz Maribora. Mariborski dnevnik se ga spominja kot vnetega Strankinega delavca.

Huda nesreča v železniški delavnici. V mariborskih železniških delavnicah se je hudo ponesrečil kovač Franc Šumenjak, ki je nanj padel težak sod in mu zmečkal prsni koš. Hudo poškodovanega so prepeljali v bolnišnico. Pri ne reči se je poškodoval tudi pomožni delavec Aloiz Spitenak, ki mu je odtrgalo dva prsta na desnici.

Avtobus jo je podrl. Pred dnevi je na Pobrežju podrl avtobus 12 letno hčerko nočnega čuvaja J. Žefino Prelogovo. Dekletce so z notranjimi poškodbami prepeljali v bolnišnico. 74 letna posestnica Rozalija Demantova iz Partinija si je zlomila levo nogo. V levo podlehť se je vrezala 21 letna Katica Šunkova.

Kupujte svoje potrebščine pri naših oglaševalcih!

Postavljanje žičnih ovir pred novimi položaji, ki so jih dosegle italijanske čete na tuniškem bojišču

Iz Hrvatske

Radijska postaja v Banja Luki bo kmalu pričela z oddajami. Pred dnevi se je mudil v Banji Luki ravnatelj hrvatskega radia g. Latković in dal smernice za nadaljnjo ureditev banjaluške radijske postaje. Tehnična ureditev radijske postaje je popolnoma gotova in najsodobnejša. Tudi studio bo v najkrajšem času popolnoma urejen, tako da bo postaja v prihodnjih dneh začela s svojimi oddajami. Banjaluški radio bo imel valovno dolžino 276 metrov. Za vodjo je postavljen g. Mlinarić iz Zagreba.

Bolgarski šahisti v Zagrebu. Na povabilo poverjenika za šah bo za velikonočne praznike gostovala v Zagrebu skupina bolgarskih šahistov. Ob tej priliki bo povratno tekmovanje med bolgarskimi in hrvatskimi šahisti, ki se je lani v Sofiji končalo z zmago hrvatskih šahistov.

V Senju bodo gradili novo bolnišnico. Na prošnjo glavnega ravnateljstva za zdravstvo je glavno ravnateljstvo za javna dela odobrilo razlastitven postopek v svrho gradnje bolnišnice v Senju.

8,278.731 kun za brezposelne. Iz najnovejših statističnih podatkov glavne uprave za posredovanje dela je razvidno, da je na **področju Nezavisne države Hrvatske bilo v letu 1942. 46.335 novih prijav za zaposlitev delavcev in poljedelskih delavcev in** la je bilo izvršenih 22.061 posredovanj. V celem so lani izplačali 8,278.731 kun podpor za brezposelne.

Nova kapelica v Zagrebu. Nedavno je bila otvorjena v Vlaški ulici štev. 72 kapelica, posvečena Materi božji. Kapelica se nahaja v sklopu nadškofijskih stanovanjskih stavb, znanih pod nazivom »Zagrebški Vatikan«. V bloku je 230 stanovanj, vseh stanovalcev pa nad 1200. Majhna hišica, v kateri je zdaj nameščena kapelica, je služila prej za vrtnarijo in jo je zgradil l. 1790. škof Maksimiljan Vrhovec.

H. P. JACOBSEN:

„BORBA Z BOGOVI“

je šesti roman »DOBRE KNJIGE«, ki je pravkar izšel. Prevedel ga je RUDOLF KRESAL. — Knjiga se dobi v upravi naših listov v Narodni tiskarni in v vseh knjigarnah. Broširana velja 10 lir, vezana pa 25 lir.

Radio Ljubljana

PETEK, 19. MARCA 1943-XXI

7.30: Operetna glasba. 8.00: Napoved časa; poročila v italijanščini. 11.00: Peta maša iz bazilike sv Pavla v Rimu. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Simfonična glasba. 13.00: Napoved časa: Poročila v italijanščini. 13.10. Poročilo Vrhovnega poveljništva Oboroženih sil v slovenščini. 13.12: Radijske pesmi. Orkester pesmi vodi dirigent Angelini. 14.00: Poročila v italijanščini. 14.10: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec. Simfonična glasba: Beethoven, Simfonija št. 6 v F-duru (Pastorale). 15.00. Poročila v slovenščini. 17.00: Napoved časa; poročila v italijanščini. 17.15: Kmetijsko predavanje v slovenščini: Inkret Alfonz. Kokljam bomo nasadili. 17.35: Glasbo Franca Liszta izvaja pianist Franco Nannino. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Valčki, polke in mazurke. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanščini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Prenos iz gledališča »La Fenice« v Veneciji: Manon, opera v štirih dejanjih in petih slikah. Glasba Giulija Massaneta. Med odmori: 1. (približ. ob 21.) Predavanje v slovenščini; 2. približ. 21.45): Zanimivosti v slovenščini; 3. (približ. 22.45): Poročila v italijanščini.

SOBOTA, 20. MARCA 1943-XXI

7.30: Pesmi in napevi. 8.00 Napoved časa — poročila v italijanščini. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Operna glasba. 13. Napoved časa — poročila v italijanščini. 13.10: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.12: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec — Operetna glasba: 1. Friml. Rose-Marie fantazija; 2. Lehar: Modri Mazur, fantazija. 14. Poročila v italijanščini. 14.10: Orkester »Cetra«, vodi dirigent Barizza. 14.45: Simfon. glasba. 15: Poročila v slovenščini. 15.15: Pokrajinski vestnik. 17. Napoved časa — poročila v italijanščini. 17.10: Pet minut gospoda X. 17.15: Prenos namenjen Madžarski. 17.45: Pisana glasba. 17.55: Gospodinjsko predavanje v slovenščini. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Lahka italijanska glasba. 20. Napoved časa — poročila v italijanščini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Zvoki Riccarda Stracciarija. 20.50: Simfonični koncert, vodi dirigent Carlo Zecchi. Med odmorom (21.20 približ.) predavanje v slovenščini. 22.10: Pesmi in napevi. Orkester vodi dirigent [illegible] 22.45: Poročila v italijanščini.

Z vso iskrenostjo izjavljam, da tudi v primeru »Prologa« nisem hotel nikogar osebno niti vznemiriti, kaj šele žalit ali napasti.

V Ljubljani, dne 10. marca 1943.

Pavel Golia,
direktor Drame.

Salvinijevi prevodi iz češke nabožne lirike. Kakor posnemamo iz najnovejšega »Meridiano di Roma«, je izdala založba Morcelliana v Brescii že nekaj časa napovedano knjigo znanega slavista in prevajalca Luigija Salvinija »Il corallo di S. Venceslao«. Je to obsežna antologija češke religiozne lirike od najstarejših časov — t. j. od korala sv. Vaclava — do najnovejših pesniških izrazov češkega verskega čustvovanja in doživljanja. Vsaka pesem je opremljena s komentarjem in z življenjepisnimi podatki, tako da je Salvinijeva antologija tudi v slovstvenozgodovinskem pogledu zanimiv pojav. Če je doslej veljalo o Čehih enostransko in premalo utemeljeno mnenje, da so »narod realistov«, je mogel Salvinijev izbor iz češke literature opozoriti na bogate skladove mistične in religiozne poezije kot izraza onih duhovnih sil, ki stoje v značilnem nasprotju z življenjsko stvarnostjo in posebej še z njenim naturalističnim izrazom.

Nicola Lisi je izdal pri Vallecchiju knjigo »Diario di un parroco di Campagna«, ki jo kritika v zadnjem času mnogo omenja in hvali. Delo spominja po naslovu in nekaterih vnanjih značilnosti na Bernanosovo, tudi v slovenščino prevedeno knjigo, vendar se zdi, da so Lisijeve odlike poleg velike etične vrednosti v izrazito liričnem tonu, ki daje tem namišljenim zapiskom [illegible] oseb[illegible] lajik.

ZAPISKI

Izjava direktorja Drame

»Gledališki list«, dramska izdaja, je priobčil v 15. številki naslednjo izjavo direktorja Drame g. Pavla Golie:

V 4.—6. številki tekočega letnika »Umetnosti« je izšel izpod mojega peresa dialog v stihih z naslovom »Prolog«. Gospodje kritiki in recenzenti ljubljanskih dnevnikov mislijo, da sem v teh stihih napadel prav nje ter z izrazi in s primerami, ki sem jih uporabil, ne le vsakega izmed njih osebno razžalil, temveč se dotaknil tudi časti in ugleda naših dnevnikov.

Zato mi je čast podati sledečo izjavo:

Pod naslovom »Prolog« izšli stihi niso zaključena pesem, temveč samo odlomek iz večjega teksta v vezani besedi, ki sem ga pisal, a ne dovršil leta 1938. Direktor in Dramatik sta samo dve osebi v nameravani komediji, v kateri bo Kritik prav tako vehementno zastopal svoje mišljenje o kritiki, kakor ona dva svoje.

V svoji dolgoletni gledališki praksi sem kot direktor in kot prijatelj prav tako ravnodušno in brez razburjenja prenašal hvalo kakor grajo mnogoštevilnih kritikov in recenzentov, ki so se v zadnjih štirindvajsetih letih bavili s presojo mojega dela v revijah in časopisih ne le v Ljubljani, Mariboru itd. temveč tudi v Zagrebu, Osijeku, Splitu, Sarajevu, Beogradu, Skoplju in drugod, kjer so uprizarjali moje igre. Tudi na najbolj pikre napade nisem odgovarjal in nikoli nikogar osebno napadel. Reagiral sem v vsem dolgem razdobju samo dvakrat, ko je bila napadena moja čast ter zahteval in tudi prejel zadoščenje. V polemiko sem se spustil menda samo enkrat.

SPORT

Službene objave
iz urada CONIa

Iz lahkoatletske zveze.

Objava št. 1. **Ljubljana, 15. marca.**

Vpis društev. Vsa včlanjena društva, ki gojijo moško ali žensko lahko atletiko, se morajo vpisati ločeno za vsako sekcijo posebej, kakor če bi bila vsaka društvo samo zase.

Ustanovitev novih društev. — Zaupnik CONI-a je odobril ustanovitev »Atletske zveze Ljubljana«.

Sportne dovolilnice. Po izdanih navodilih CONI-a se noben atlet in nobena atletinja katere koli kategorije ne bo smel udeleževati službenih prireditev brez predpisane sportne dovolilnice. Za to sportno dovolilnico morajo društva zaprositi neposredno pri zvezi takole:

Vsako društvo naj zahteva od zveze zadostno število za dovolilnice potrebnih tiskovin ter naj obenem izroči zvezi po 3 L za vsak obrazec. Predsednik društev naj dajo izpolniti vse tri odrezke dovolilnice s potrebnimi podatki, in sicer z imenom in priimkom atleta, očetovim imenom, naslovom stanovanja in imenom društva, medtem ko naj prostor za označbo datuma ostane prazen. Na obratni strani dovolilnice morajo biti nalepljene od atleta podpisane slike, in sicer samo na enih dveh odrezkih, ki sta določena za zvezo in za društvo, medtem ko mora predsednik društva v odrejenem prostoru podpisati vse tri odrezke, s čimer odgovarja za točne navedbe v dovolilnici. Brž ko bo zveza dobila vrnjene dovolilnice od CONI-a, bo vrnila društvu zanj določeni odrezek. Za dovolilnice je treba zaprositi najkasneje do 30. marca t. l., pravilno izpolnjene pa je treba vrniti najkasneje do 5. aprila t. l.

V kategorijo »juniorjev« spadajo oni atleti obojega spola, ki so bili rojeni po 31. januarju 1925. Za take atlete morajo društva s predložitvijo obrazca dovolilnice dostaviti zvezi tudi neoverovljeni prepis krstnega lista za vsakega atleta.

Poobla tilo za tekme. Nobena atletska prireditev se ne bo mogla organizirati brez predhodnega poobla stila zveze, ki bo morala odobriti spored in razpis tekmovanja najmanj 15 dni pred vsako prireditvijo. Društva se opozarjajo da bodo morala potem, ko bodo že prejela odobritev zveze, še posebej v dveh izvodih prositi za dovoljenje, da se sme prireditev izvesti, in sicer pri Kr. Kvesturi preko urada CONI-a.

Spored prireditev za sezono 1943. V prihodnji službeni objavi bo objavljen spored vseh prireditev, ki jih je sklenila izvesti zveza v prihodnji sportni sezoni.

Revija »Atletica«. Vsem včlanjenim društvom se priporoča naročitev revije »Atletica«, službenega glasila italijanske lahkoatletske federacije. Naročnina znaša 24 Lir letno in jo je treba skupno z naslovom naročnika poslati ravnateljstvu revije v Rim, Via dello Stadio 18.

Današnji spored

V dvorani na Kodeljevem in na stadionu v Šiški

Kakor smo kratko objavili že včeraj, bodo sportniki danes že imeli nekaj več dogodkov kakor smo jih bili vajeni in manj veseli v preteklih mesecih. Seveda tudi zdaj ne gre kar naenkrat za senzacije, toda vendar je začetek storjen in odslej bo že vsako nedeljo kaj novega.

Da pa bo vendarle še ostalo nekaj zveze z dosedanjim sporedom, so poskrbeli Mladikarji, ki se kljub prijaznemu soncu in pomladnim vetričkom še nočejo posloviti od dvorane in bodo v teh treh dnevih — od petka pa do nedelje — spravili pod streho še svoj tradicionalni nagradni turnir za prvenstvo Mest in Kodeljevega. Tako se bodo torej še enkrat zvrstili pred nami vsi, ki so to zimo tako pridno vihteli svoje loparje. Prireditev bo v dvoranici na Kodeljevem in bo gotovo še enkrat pritegnila številne prijatelje te sportne panoge.

Za otvoritev nogometne sezone pa so se odločili Hermežani, ki so za svoj prvi letošnji poskus poklicali v goste dobro enajstorico Marsa. Slednji so si že preteklo nedeljo nekoliko razgibali ude, toda prav za prav je treba reči o obeh moštvih, da sta prespala nekaj debelih mesecev in bosta v prvi tekmi komaj lahko opravičili sloves prejšnjih dni. Toda mimo tega je v obeh še ostal oni stari duh za sportno borbo in v tem znamenju bo tudi ta otvoritevna tekma in samo prijateljska tekma na zelenem polju vredna ogleda. Spored bo podaljšan s predtekmo, ki jo bosta odigrala rezerva Marsa in Žabjek. Prva tekma se začne ob 14., druga pa eno uro pazneje.

* * *

Zanimiva nogometna tekma v nedeljo. Prijatelji nogometa v našem mestu bodo tudi v nedeljo prišli na svoj račun. Na igrišču Marsa za Kolinsko tovarno bo prirejena prijateljska nogometna tekma med Dopolavorom iz tobačne tovarne in Mladiko. Začetek tekme ob 15.30.

s— Na Gorenjskem so še na smučeh. Kakor piše celovški dnevnik, so zadnjo nedeljo gorenjski smučarji še enkrat imeli svoje veselje na smučeh, in sicer v težki tekmi v veleslalomu na Košutnikovem turnu. Na 1800 metrov dolgi progi s 450 m višinske razlike in ob številni udeležbi, predvsem Tržičanov, sta se v splošnem razredu plasirala na prvi dve mesti Lukanc z 1:08.4 in Žvan z 1:20. V mladinskih razredih sta zmagala Dornig in Krmel, toda na nekoliko skrajšani progi. Najboljšim je razdelil častna darila okrožni sportni vodja dr. Marchart.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek, 19. marca, ob 17: **Primer dr. Hirna.** Izven. Znižane cene od 15 Lir navzdol.
Sobota, 20. marca, ob 17.30: **Veliki mož.** Red B.
Nedelja, 21. marca, ob 14: **V Ljubljano jo dajmo.** Izven. Znižane cene od 15 Lir navzdol. — Ob 17.30: **Jesen.** Izven. Znižane cene od 15 Lir navzdol.

*

Rino Alessi: »Primer dr. Hirna.« Drama v treh dejanjih. Osebe: dr. Hirn — Gregorin, don Luigi — Jan, Laura — Danilova, Lorenzo — Vl. Skrbinšek, Marija — P. Juvanova, komisar — Brezigar. Režiser: prof. O. Šest, scenograf, inž. R. Kregar.

OPERA

Petek, 19 marca, ob 14 **Princeska in zmaj.** Mladinska opereta. Cene od 20 Lir navzdol — Ob 17: **Beg iz Seraja.** Izven. Prvi nastop Nade Stritarjeve. — Cene od 28 Lir navzdol.
Sobota, 20. marca, ob 17: **Janko in Metka.** Premiera. Red Premierski.

*

Golovin-Gregorc: »Princeska in zmaj«. Mladinska opereta v petih slikah. Igrajo: oče-Marenk, moti-Kcširjeva, Joško-Barbičeva, Anica-Slardova, cigan-Pianinecki, kralj-B. Sancin, kraljična-M. Golieva, dvorni norec-M. Sancin, Mlinarjev Tinček-Kristančič. Nastopijo še: tri sojenice, trije ministri, vile, sedem palčkov, medved, volk, petelin, lisica, mačka, čarovnica, zmaj, dvorjani in paži. Muzikalno vodstvo: D. Žebre; režija: M. Slavčeva; zborovodja: R. Simoniti; koreograf: inž. P. Golovin.

W. A. Mozart: »Beg iz seraja«, v deloma novi zasedbi. V današnji predstavi bo debutirala v partiji Konstance sopranistka Nada Stritarjeva, partijo Blonde pa bo pela namesto bolne Polajnarjeve odslej Ivanka Ribičeva. Stritarjeva spada med najbolj taletirane gojenke Glasbene akademije in je že ob raznih nastopih opozarjala na njen lepo obetajoči pevski materijal in tehnično uglajenost, ki jo je pridobila na Akademiji, pri svojem pevskem pedagogu rektorju Juliju Betettu. Ivanka Ribičeva, katere pevske tehnične sposobnosti in igralska okretnost prihajata posebno v Mozartovih operah do najlepše veljave, je kreirala to partijo že pred leti z velikim uspehom. Tako bo današnja predstava vredna vse pozornosti. Razen teh dveh pevk pojejo: Anžlovar-Selim-pašo, Lipušček-Belmonta, Banovec-Pedrilla in Betetto-Osmina. Dirigent: A. Neffat; režiser: C. Debevec. Načrti za kostume: J. Wilfanova.

Z Gorenjskega

Na vzhodni fronti so padli: 24 letni medicinec sanitetni narednik Valter Scharmer, 33 letni podčastnik Pavel Popp, dalje ta padla na severnem odseku vzhodnega bojišča brata Foditscha, Peter Foditsch je bil star 31 let in podčastnik v planinskem lovskem polku, Rudolf Foditsch pa je bil star 23 let in je služil pri SS oddelkih. — Na afriškem bojišču je našel smrt podčastnik v planinskem lovskem polku Karel Petritsch. V Beljaku se je smrtno ponesrečil 18 letni matrikulant in letalski podčastnik Franc Seitz. Pokopali so ga na pokopališču v Šmartnem pri Beljaku.

Delna zatvoritev trgovin in obratov. Gauleiter dr. Rainer je izdal kot šef civilne uprave naredbo, ki predvideva delno zatvoritev obratov, kakor je to v Reichu že izvedeno. S tem je uvedena na Gorenjskem tudi druga naredba za totalno vojno. Okrajne, oziroma krajevne oblasti bodo odredile potrebne odredbe in skrbele za to da se ne bodo križale na Gorenjskem že zaključene prijave za delo obveznih moških in žen. Gorenjski tednik navaja naslednja navodila, po katerih se bodo oblastva ravnala. Če je izdana odločba za zatvoritev, zoper njo ni pritožbe. Obrati se bodo v stanovanjskih naselbinah zapirali posebno previdno. Posebno se bo oziralo na obrate frontnih bojevnikov kakor tudi na novo vpeljanih preseljencev. Pri rokodelstvu bo prišel za zatvoritev v poštev le majhen del. V glavnem je računati s tem, da bodo zagotovljena vojnovažna potrebna popravila s tem, da še nadalje posluje zadostno število obratov krojačev, čevljarjev itd.

Priročnik za gorenjske šolske vodje. Okrožni šolski svetnik Helmut Prasch v Kamniku je izdal priročnik za mlade šolske vodje na Gorenjskem z naslovom: »Die Aufgabe«. Gorenjski tednik pravi, da je to prvi posrečeni poskus, da se da na Gorenjskem na težkih in odgovornih mestih služečim učiteljem navodilo, s katerim bodo zmogli svoje velike naloge.

Nesreče. Minuli teden je v Kranju podrl neki avtomobilist raznašalko časopisov Marijo Elijonovo. Prepeljali so jo v bolnišnico na Golnik. Jožef Jerala iz Gornje Besnice je padel z voza in si zlomil roko. Ana Ažmanova iz Kranja se je pri sekanju drv poškodovala na levici. Po obeh rokah in po obrazu se je opekel Mihael Čerin, iz Št. Vida so pripeljali v bolnišnico na Golniku hudo poškodovanega Andreja Pipana. 71 letna služkinja Ana Ročnikova je padla in si zlomila levo nadlehtnico. Reševalci so jo prepeljali v bolnišnico. 22 letni železniški sprevodnik Vladimir Hajek se je dotaknil voda visoke napetosti in dobil hude opekline po vsem telesu. 52 letni nameščenec Eberhard Simon je zakuril v peči in zaspal. Iz peči so uhajali plini in bi se Simon kmalu zadušil. Oba ponesrečenca so prepeljali v celovško bolnišnico.

Drobne zanimivosti

Turški državniki si bodo porezali brade. Egiptovski časopis »El Ahram« poroča, da so na predlog turškega državnega predsednika Izmeta Inenija sklenili, da si bodo vsi turški ministri in visoki državni uradniki porezali brade.

Vas iz ledene dobe na Ischlu. Na Ischlu so odkrili nedavno vas iz ledene dobe. Naselbina je ležala na skalah pri Calcigliono. Najdbe, ki pričajo o tej naselbini, sestoje iz raznega orožja, orodja ter ostankov ognjišč.

WILKIE COLLINS.

Nezadosten dokaz

17 — Detektivski roman

Evstahij je ponovil, zdaj ne več hladno, temveč z globoko bolestjo: »Beri proces! Najspretnejši advokati so me skušali zagovarjati. Ako se njim ni posrečilo dokazati moje nedolžnosti, kaj boš zmogla ti, uboga moja Valerija? Kaj naj bi storil jaz sam? Ni drugega izhoda kakor vdati se v usodo in pustiti stvari take, kakršne so.«

»Nikdar!« sem vzkliknila. »Največji advokati so le zmotljivi ljudje; največji advokati so že tolikokrat zagrešili napake, že pred tem procesom... Tega ne moreš tajiti.«

»Beri proces...«

Tretjič je ponovil te hladne besede. Za trenutek se me je polastil obup spričo tega brezčutnega, nepremagljivega, neusmiljenega odpora. Niti s svojo ljubeznijo nisem mogla ničesar doseči! Pomislila sem na majorja; morda bo imel ta stari prijatelj več sreče kakor jaz.«

»Počakaj trenutek,« sem dejala možu. »Želim, da slišiš razen mojega še katero drugo mnenje.«

Pustila sem ga in stopila v majorjev salon. Majorja ni bilo tam. Potrkala sem na vrata sosednje sobe in odprl mi je sam major. Benjamin je bil še pri njem.

»Pridite, major... pridite, govorite vi z Evstahijem.«

V tem trenutku je bilo slišati, kako so se zunaj odprla in zaprla vežna vrata. Benjamin in major sta se molče spogledala. Preden sta me utegnila zadržati, sem planila v sobo, kjer sem bila zapustila Evstahija. Bila je prazna. Moj mož je odšel.

Dvanajsto poglavje
MOJ MOŽ JE NEPREMAGLJIV

Brez misli, brez razmišljanja sem hotela planiti za njim. Benjamin in major sta me zadrževala, opominjajoč me na ugled, ki sem ga dolžna sama sebi, ker pa ju nisem poslušala, sta mi prigovarjala, naj imam vsaj malo potrpežljivosti z ljubeznijo svojega moža. Prosila sta me, naj počakam pol ure in ako se v tem času mož ne bi vrnil, me bosta spremila v hotel, k njemu.

Odločila sem se, da počakam, a nemogoče mi je popisati, kaj sem trpela v tem brezdelju. Ni še minilo pol ure, ko je major predlagal, naj gremo. On in Benjamin me bosta spremila do hotela.

Hotelirka nam je prišla naproti v vežo: ni videla Evstahija in ničesar ni vedela o njem, toda na mizi v moji spalnici me je čakalo pismo. Drhteč in z zadržanim dihom sem stekla po stopnicah, pred svojima prijateljema, ki sta mi sledila. Naslov na pismu je napisal moj mož. Srce se mi je stisnilo: Kakšen razlog je imel, da mi je pisal? Sedla sem in brala:

Ljuba moja Valerija,

Ko boš brala to pismo, boš brala moj zbogom. Vračam se v svoje samotno življenje, kakršnega sem živel, preden sem spoznal Tebe... ko sem bil brez prijateljev.

Trda in neusmiljena je tvoja usoda, draga moja. Poročila si se s človekom, ki je bil [illegible] obsojen, da je zagrešil svojo prvo ženo, in ki ni bil pošteno in docela osvobojen te obtožbe. Zdaj veš to. Kako bi mogla živeti z menoj življenje medsebojnega spoštovanja in zaupanja? Bila bi srečna le tedaj, ako ne bi poznala resnice. Zdaj, ko jo poznaš, je to nemogoče. Edini način, da operem svoj greh pred teboj, je da te zapustim. Le tako ti lahko dokažem svojo ljubezen. Ljubim te strastno, toda prikazen zastrupljene žene naju loči. Ako bi še nadalje živela z menoj, bi jo videla, kakor jo vidim jaz. Ti ne bi prenesla teh muk. Ljubim Te in Te zapuščam.

Ne smatraj me za krivičnega in okrutnega; počakaj nekaj časa in polagoma boš jela gledati tako kakor jaz in z leti, ki bodo potekla, boš spoznala, da je v meni, čeprav sem te kruto prevaral, vendarle tudi dovolj plemenitosti, spoznala boš, da sem imel dovolj poguma, da sem raztrgal vezi, ki so naju družile. Da, Valerija, popolnoma te odrešujem vseh obveznosti. Ako je mogoče razveljaviti najin zakon, naj bo razveljavljen. Bodi svobodna, stori kar se ti bo zdelo najbolje, bodi prepričana, da se bom v vsem strinjal s teboj. Moji advokati so že dobili potrebna navodila v tem oziru. Edina želja, ki me še drži pri življenju, je tvoje dobro in tvoja sreča, ki je ne bi mogla najti več ob meni.

Ne morem več pisati. To pismo Te bo čakalo v hotelu. Nikar me ne išči; poznam svojo slabost, moje srce je pri Tebi, bojim se, da ne bi vzdržal, ako bi se vdal želji, da Te zopet vidim.

Pokaži moje pismo tvojemu stricu in tvojim prijateljem in ceni njihove nasvete. Razumeli in odobrili bodo razloge, ki me silijo, da ravnam tako. Ne preostane mi drugega kakor da se podpišem s svojim onečaščenim imenom; to ime bo popolnoma opravičilo moje ravnanje.

Odpusti mi in me pozabi. Zbogom.

Evstahij Macallan.

Tako me je zapustil. Šest dni sva bila poročena!

Ne morem popisati, kaj se je porodilo v meni v teh strašnih trenutkih, ne morem popisati viharja čustev, ki ga je to pismo razburkalo v moji duši. A nisem se vdala obupu. Še me je držalo pri življenju neko upanje, ki sem se ga oklepala.

Svojemu staremu prijatelju Benjaminu sem se imela zahvaliti, da sem lahko kmalu zapustila hotel in se vselila v sobo, ki mi jo je pripravil v svoji hišici, sobico, v kateri sem prebila prvo noč ločitve.

Proti jutru me je premagala utrujenost, da sem zaspala.

Po zajtrku je prišel pogledat major Fitz-David, kako je z menoj. Bil je pri advokatih mojega moža in govoril z njimi v mojem imenu. Priznali so mu, da vedo, kje se nahaja Evstahij, vendar jim je nemogoče, izdati kraj njegovega bivališča. Navodila, ki jim jih je dal moj mož glede mene, so bila nad vsa velikodušna.

Major, ki se je odlikoval z izredno obzirnostjo, je skrbno pazil, da mi ni zastavil nobenega vprašanja, ki bi se nanašalo na kaj drugega kakor na moje zdravje. Nato se je poslovil od mene in se dolgo zunaj v vrtu pogovarjal z Benjaminom.

Šla sem v svojo sobo in spisala pismo stricu, ter mu natanko razložila vse, kar se mi je zgodilo; priložila sem tudi prepis moževega pisma. Nato sem šla z doma, da bi se malo sprehodila in razmišljala. Popoldne mi je bilo že nekoliko bolje; lahko sem mislila na Evstahija, ne da bi me takoj premagal jok, lahko sem govorila z Benjaminom, ne da bi mu prizadevala bolečine ali strah.

Naslednjo noč sem bolje prespala in zjutraj sem se počutila dovolj krepko, da sem lahko smelo pogledala v obraz dolžnosti, ki sem mislila, da jo moram izpolniti; dolžnosti, da odpišem svojemu možu.

Takole sem mu pisala:

»Kljub temu, kar si mi povedal in napisal, kljub temu, da si me tako brezobzirno zapustil, te ljubim... in ne bom se te odrekla. Ne, dokler bom živa, hočem biti tvoja žena.

Mali oglasi

Kdor išče službo plača za vsako besedo L —.30 za drž. in prov. takso —.60, za dajanje naslova ali šifro L 2.— Najmanjši iznos za te oglase je L 7.— — Za ženitve in dopisovanja je plačati za vsako besedo L 1.—, za vse druge oglase L —.60 za besedo, za drž. in prov. takso L —.60 za dajanje naslova ali šifro L 3.— Najmanjši iznos za te oglase je L 10.—

Hišni posli iščejo službe

Postrežnica
poštena, mlada, revna, želi službo za prati po domovih, pri boljši družini, sposobna vseh del. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Revna«. 4367-1

Hišni posli dobijo službo

Iščem dekleta
za vse hišne posle, vsaka in Lama dobra. Nastop takoj ali po dogovoru. Naslov v vseh posl. Jutra. 4389-1a

Služkinjo
pošteno, samostojno kuharico in za druga hišna dela, sprejmem 1. aprila v ulici Viktorja Emanuela št. 9-II. Predstaviti se od 13. do 16. ure. 4369-1a

Postrežnico
sprejmem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 4414-1a

Mlajše dekle
pridno in pošteno sprejmem k 3-članski družini. Naslov v vseh posl. Jutra. 4421-1a

Vrtnar ali sadjar
mlajši, poročen, ev. absolvent kmetijske šole, dobi službo v Ljubljani. Ponudbe z navedbo dosedanje službe na ogl. odd. Jutra pod »Sobo in kuhinjo«. 4435-1a

Postrežnico
zmožno in pošteno, iščem. Naslov v vseh posl. Jutra. 4388-1a

Služkinjo
vešto kuhe, sprejmem. Plača dobra. Naslov v vseh posl. Jutra. 4437-1a

Pridno dekle
zlasti za poljska dela, dobi mesto proti dobri plači in popolni oskrbi. Nastop takoj ali po dogovoru. Naslov v vseh posl. Jutra. 4389-1a

Vajenci (ke)

Čevljar, vajenca
sprejme takoj. M. Sovinc, Karunova ul. 7. 4373-41

Pouk

Nemščino
in francoščino poučujem s sedmošolko mlajšo za izpite in nudim konverzacijo. Dopise pod »Diplomirana in praksa« na ogl. odd. Jutra. 4369-4

Profesorica
s preizkušeno metodo, sprejme za angleščino še nekaj učencev. Naslov v vseh posl. Jutra. 4392-4

Prodam

Brezove metle
dobite pri Gostinskem zvezi na Bleiweisovi cesti št. 29. 4350-6

Frigidair
elektroavtomatico in sicer 1 komad večji za gostilno in 1 komad za zelenjavo, sladoleda, popolnoma nov, prevzame blago, po ugodni ceni na prodaj. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. 4320-6

Klavir, šivalni stroj
poceni prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 4410-6

Športni voziček
dobro ohranjen prodam. Vodnikova c. 17. 4387-6

Pozor!
Ceneje prodam najboljša glavna drevesa, vrtnice, vinske trte, lepotičje itd. Ljubljanski trg in loma Zg. Šiška 40 pod hribom. 4334-6

Ženske čevlje
sportne, vsakega, rujave skoraj nove, št. 37, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 4344-6

Prodam gnoj
Zakovšek, Poljanska c. 91. 4346-6

Otroški voziček
globok, dobro ohranjen, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 4339-6

Zajčnik
lesteni, skoro nov, ugodno prodam. Moste, Predovičeva 17. 4380-6

Športni voziček
otroški, prodam. Šiškenska c. 53-I. 4384-6

Železno blaganino
stoječo, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 4416-6

Semena
za vrt in polje dobite v trgovini Dominik Bezenšek, Miklošičeva 6 (palača Ljubljanske posojilnice). 4434-6

Okovan zaboj
star, lepo ohranjen, otroška kočara, mizica klop, prodam Poljanski nasip 16-II., 11. 4427-6

Kupim

Predvojno blago
za moško obleko, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Predvojno blago«. 4348-7

Jedilne servise
iz najboljšega porcelana Rosenthal), krisne garniture za vino, srebrn alpaka pribor, vse za 6 oseb, v najboljšem stanju, kupim. Naslov v vseh posl. Jutra. 4331-7

Staro srebro
garniture predmete in kovance, kupimo po najvišji ceni. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. 4319-7

Naročila za prekle
lesene za lizo sprejema Gospodarska zveza, Ljubljana, Bleiweisova cesta št. 29. 4304-7

Srebrne predmete
in star srebrn denar kupim. Pridem ogledat na dom. Cenjene naslove prosim poslati na ogl. odd. Jutra pod »Srebro«. 3941-7

Otroške vozičke
športne in globoke, kupimo. Trgovina »Ogled«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo). 4314-7

Vrtne mreže
do 40 m. dobro ohranjene, kupim. Naslov v vseh posl. Jutra. 4374-7

Štedilnik
prostostoječ kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Štedilnik«. 4417-7

Stara kolesa,
bicikli, gume, gume za motorna kolesa in avtomobile, kupimo plačamo zelo dobro. Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 4423-7

Portretni objektiv
kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Objektiv«. 4429-7

Več m tekača
n progaste širine velikosti, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro ohranjeno«. 4422-7

Predvojno blago
za kostim in moško obleko, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Staro blago«. 4390-7

Knjige

Moj pogled na svet
A. Hitler, kupimo. Sever & Komp. 4340-8

Avto, moto

Motorna kolesa
Zündapp, DKW, NSU, Triumf, slično 200—250 in 350 ccm, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Priložno«. 4419-10

Tovorni D. K. V.
nosilnost 500 kg prodam. — Ogled dnevno od 10.—12 ure garaža Jurkovič Završan. 4432-10

Kolesa

Tricikelj
različne velikosti, gabljene in nove, zelo ugodno najcenejši. Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 4424-11

Kapital

Družabnika
išče resnega, dobičkanosno podjetje, potreben kapital Lir 90.000.—. Hitre ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dvojno kritje vložene glavnice«. 4418-16

Lokali

Opremljeno pisarno
v centru, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Opremljeno«. 4364-19

V centru oddam
tri pisarniške sobe za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Trgovska pisarna«. 4411-19

Posest

Parcele
že od 25.000 lir proda real. pisarna Prestavec, Franjo Ljubljana, Cesta Arselle Rea št. 3 (bivša Gosposvetska cesta). J 235 M 20

Novejšo hišo
pri nov. cerkvi v Šiški prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samo v prve roke«. 4290-20

Prodam
trinadstropno hišo, dve enonadstropni in tri visokopritlične hiše. Zajec Andrej, realitetna pisarna, Tavčarjeva ulica 10. 4407-20

Parcela
400 kv. m na najlepšem stoječo neobdelano hišico, soba, kuhinja, veža, shramba in že obdelan vrt se proda za 25.000 lir. Naslov v vseh posl. Jutra. 4376-20

V najem
oddam parcelo njivo ali travnik, tesnim mejo ob Aerodromski cesti v Ljubljani. Šunic Ivanka, pri g. Zalaja, Ljubljana, Puharjeva 3-I. 4377-20

Kupim stavbišče
od [illegible] dr. [illegible] in proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zidam«. 4431-20

Stavbna parcela
v Mostah, ob cesti se proda. Poizve se v trafiki pri Sv. Križu. 4433-20

Parcelo kupim
za Brezgrodom v Rožni dolini ali drugje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sem kupec«. 4395-20

Nepremičnine
prodam dva večja travnika, večje zemljišče za parcelacijo, Parcele za Brezigradom, v Šiški v bližini stare mitnice, v Mostah in drugje. Zajc Andrej, Tavčarjeva ulica 10. 4408-20

Parcelo
v bližini brezigrske gimnazije prodam za 100.000 lir in 500 kv. m v vrhunskem delu za 28.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Idealna lega«. 4401-20

Hišo
dvo- ali trinadstropno, kupim za 1,800.000, ev. tudi več. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Industrijalec«. 4399-20

Stanovanje odda

Lepo sončno
stanovanje eno ali dvosobno s pritiklinami, oddam kmetijskemu strokovnjaku vpokojencu. Ponudbe z navedbo dosedanjega stanovanja na ogl. odd. Jutra pod »20 minut od pošte«. 4400-21

Stanovanja išče

4000.— lir
nagrade za dvo-, trisobno stanovanje za takoj ali pozneje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj ali pozneje«. 4308-21a

Nagrade
1000 lir za enosobno stanovanje mirni tričlanski družini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kmalu«. 4309-21a

Stanovanje
opremljeno, v mestu iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Opremljeno«. 4365-21a

Sobe išče

Opremljeno sobo
išče vse dan odsotna oseba na ali ob Bleiweisovi cesti v bližini kavarne »Majerna«. Po možnosti s posebnim vhodom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Soba 25«. 4359-23a

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom po možnosti s hrano iščem za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V mestu«. 4329-23a

Izgubljeno

Izgubila sem
osebno (ogrlico) (beograjsko) z vsebino 300 lir in prijavnim listom Ljubljanske Kr. policije. Prosim poštenega najditelja, da mi dokumente vrne na naslov, ker so mi nujno potrebni, a denar zadrži. Erna Krže, Metelkova 15. 4418-29

Glasbila

Gramofonske plošče
dobro ohranjene kupim že od 6 dr. naprej v trg. »Ogled«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo). 4312-26

Pianino
v najboljšem stanju prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 4385-26

Klav. harmoniko
3/4-vrstno, izgotovljeno, prodam. Stanič, Ižanska (za Brezigradom), 12, II. nadstr., desno. 4379-26

Živali

Lovskega psa
prodam. Zakotnik, Poljanska c. 91. 4347-27

Kodrast pes
(Foxterier) z rjavimi in črnimi lisami se je izgubil. Najditelj naj ga odda proti nagradi pri Emerik Mayer, Ljubljana, Wolfova 1. 4371-27

Psico volčjaka
z rodovnikom, kupimo. Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 4423-27

Stroji

Pisalni stroj
v dobrem stanju ali v neuporabnem, lahko tudi cirilica, stalno kupuje in plača najvišje cene Everest, Prešernova 44. 211-N J 20

Mesarske stroje
najsodobnejše izdelje proste kovine in vdelane mi elektromotorji, dobavljive 6 tednov od švedske tovarne poceni dobavlja Ileršič, Ljubljana, Rimska 13. 4016-29

Stružnice,
moderne, Shaping vrtalne in druge stroje iz najboljšega švedskega materjala, kratkoročno in po ugodnih cenah dobavlja Ileršič, Rimska 13. 4014-29

Rabljene stroje
vsakršnokolšne vrste vnovčite najbolje, ako jih ponudite Strojno tehnični pisarni Ileršič, Rimska 13. 4013-29

Šivalni stroj
ženski, pogrezljiv, prodam. Vergovšek (Trnovo), Mandelčeva ul. 1-II. 4381-29

Šivalni stroj
pogrezljiv, malo rabljen, prodam. Ogleda se v trgovini »Triglav, Resljeva c. 16. 4412-29

Šivalni stroj
Singer prodam. Resljeva 20, Poljudrije. 4420-29

Pridelki

Rumeno korenje
in krmilno peso prodaja Gospodarska zveza v svojih skladiščih v Mahstrovi ulici št. 10. 4290-38

Krmilno peso
prodaja vsako količino ter sprejema naročila za prekle. Mali gospodar Žegoža, Gallusovo nabrežje 33. 4318-33

Konjsko seno
nevezano, par vagonov ima razpoložljivih Gospodarska zveza, Ljubljana, Bleiweisova c. št. 29. 4426-38

Dragocenosti

Staro srebro
in star denar kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plačam najbolje«. 4336-28

Razno

Račja jajca
za valenje se dobe pri Marici Horvat, Prijskejeva ul. 15. 4415-37

Kadar prodajaš, premisli »Jutrove« oglase!

KUPIMO tovorni AVTO
pogon na nafto ali olje, najmanjša nosilnost 5 ton. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod »Industrija«.

STEKLO
MOTNO, PROGASTO IN MUSLIN — IZDELUJE
MIŠKEC MIRKO, BRUSILNICA STEKLA IN OGLEDAL,
LJUBLJANA VII, MEDVEDOVA 38, JERNEJEVA 20
TELEFON 35-75

Urejuje: Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra«: Stanko Virant — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja: Fran Jeran — Za inseratni del je odgovoren: Ljubomir Volčič — Vsi v Ljubljani